

NT het Nationale Toneel

Boekmanstichting-Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel.: 6243739

Algemeen jaarverslag

**STICHTING
HET NATIONALE TONEEL
2004**

Inhoudsopgave

	pagina
1. Inleiding	2
2. Activiteiten	7
2a Repertoire	9
2b Nominaties en prijzen	48
2c Communicatie en Marketing	49
2d Nationale Toneel Tribune	53
3. Personeel en organisatie	56
3a Algemeen	57
3b Ondernemingsraad	60
3c Medewerkers 2004	61
4. Samenstelling bestuur	66
5. Financieel overzicht (samenvatting)	vanaf 67
5a Algemeen en kwantitatieve gegevens	
5b Balans per 31 december 2004	
5c Exploitatierkening 2004	

1. Inleiding

Het verslagjaar 2004 was het laatste jaar van de kunstenplanperiode 2001-2004. Behalve een overzicht van de activiteiten in 2004, is een beschouwing van de afgelopen vier jaren relevant. In april 2004 werden ook de bevindingen van de Raad voor Cultuur bekend over het Nationale Toneel.

Het kalenderjaar 2004

Van de grote hoeveelheid producties in 2004, veertien in totaal, werd één productie, *Bash*, hernomen. De productie *Cyrano de Bergerac*, uit de eerste helft van het seizoen 2003-2004, speelde door in het kalenderjaar 2004, terwijl *Ivanov* doorspeelt in het kalenderjaar 2005.

Het grote aantal voorstellingen werd mede veroorzaakt door de tien producties die in het kader van het festival *De Achterkant van het Voorhout* werden uitgebracht naar aanleiding van het 200-jarig jubileum van de Koninklijke Schouwburg (KS). Van de veertien verschillende producties speelden zeven in de kleine zaal en zeven in de grote zaal. Vijf producties bleven uitsluitend in Den Haag en gingen niet op reis door het land. Twee producties werden als speciale jubileumproducties uitgebracht, *Naspel* en *Wachten op Godot*. Bij de eerste, *Naspel*, vond op 1 mei 2004 de daadwerkelijke viering van het jubileum van de KS plaats in het bijzijn van koningin Beatrix.

Negen van de veertien producties waren moderne en gloednieuwe stukken. Thema's van nu, in een grote variëteit. Uitzonderlijk repertoire, in veelal meesterlijke uitvoeringen. Dat kon ook misgaan, zoals in *Mahler*. Maar daar stonden successen als *Blaauw/Oranje*, *Vrouwen van Picasso*, *Poker*, *Demonen*, *Naspel*, *Bash*, *Oersonate* en *Het Eind van de Paring* tegenover. *Ivanov* was eigenlijk de enige echte klassieker met (weer) een prachtige rol van Mark Rietman en een nominatie voor Hans Hoes als Lebedev.

In het najaar nam ensemble-acteur Lou Landré afscheid van het toneel met *Niemandslaan* van Pinter. De laatste keer dat hij zijn grote gaven in dictie en tekstinterpretatie in dit speciaal voor hem gekozen stuk kon etaleren. Met grote genegenheid denken wij terug aan deze voor het gezelschap zo waardevolle acteur.

2004 was in alle opzichten een opmerkelijk jaar voor het gezelschap. Enerzijds omdat het bij pers en publiek grote artistieke successen boekte en voorstellingen gaf voor vaak uitverkochte zalen. Anderzijds omdat het voor de zomer geconfronteerd werd met een onverwacht kritisch rapport van de Raad voor Cultuur. Het één viel moeilijk met het ander te rijmen.

“Wisselende kwaliteit in de grote zaal, een te laag bezoekersaantal en vragen over de organisatie-/ directiestructuur.” Geen van de gesprekken van de directie met de Raad, kort daarvoor, gaf aanleiding om zo'n advies te vermoeden.

De realiteit, de ontwikkeling van het gezelschap en de waardering buiten de Raad voor Cultuur, in Den Haag en de rest van het land, was nogal anders. Het Nationale Toneel draaide in dezelfde tijd met groot succes op volle toeren.

De financiële positie van het Nationale Toneel is gunstig. Het gezelschap eindigt de periode 2001-2004 met een totaal positief eigen vermogen van € 1.438.000, hetgeen een toename betekent van circa € 400.000 ten opzichte van de vermogenspositie aan het eind van de vorige kunstenplanperiode. Het Nationale Toneel blijft hiermee binnen de grens die het ministerie stelt ten aanzien van de groei van het vermogen binnen een kunstenplanperiode.

In totaal bedroegen de inkomsten uit voorstellingen over de afgelopen kunstenplanperiode € 6,088 miljoen. Dat is 23 procent van de exploitatielasten. In het jaar 2004 bedroegen de inkomsten uit voorstellingen € 1,752 miljoen. In beide gevallen liggen deze getallen ruim boven de geëiste 15 procent van de totale exploitatie. Het negatieve saldo uit gewone bedrijfsvoering bedroeg in 2004 € 231.000.

De kunstenplanperiode 2001-2004

Het lijkt al bijna vergeten in de discussies rond het toneelbestel.

Vier jaar geleden behoorde het, naast de inhoudelijke en kwalitatieve criteria in de cultuurnota, tot één van de belangrijkste prioriteiten, het publieksbereik vergroten. Het Nationale Toneel heeft dit in de afgelopen periode weten te realiseren met een stijging van maar liefst 33 procent, tot een gemiddelde van bijna 100.000 bezoekers per jaar. In het verslagjaar 2004, zelfs 110.000 bezoekers. In dat opzicht steekt het Nationale Toneel met kop en schouders (25 tot 50 procent) boven alle andere grote gezelschappen uit.

Inhoudelijk is het NT in zijn beleidsplan 2001-2004 om dit doel te bereiken uitgegaan van een uitgebreid artistiek takenpakket en een aanzienlijke verbreding van het repertoire. Dat wil zeggen, dat er in de programmering voor de grote zaal, zowel in Den Haag als in het land, gedifferentieerd en meer dan voorheen rekening gehouden werd met publieksbereik. Dat had consequenties voor het soort en de omvang van het repertoire. Dat dit niet ten koste ging van de kwaliteit of het artistieke gehalte van de voorstellingen, bewezen producties als *Tartuffe* en *Cyrano de Bergerac* die gebroederlijk naast elkaar konden bestaan. De één geselecteerd voor het Theaterfestival, de ander genomineerd voor de NRC publieksprijs en de Louis d'Or,. Allebei voor rijkelijk gevulde zalen, de één sloot de ander niet uit. Integendeel, de veelzijdigheid in repertoirekeuze werd door vriend en vijand als opmerkelijk beschouwd en versterkte de identiteit van het gezelschap.

Het is een hardnekkig misverstand, ook bij de Raad, dat voorstellingen voor een groot publiek ook per definitie risicoloos of artistiek minder interessant zouden zijn. De artistieke (en financiële) risico's van grote voorstellingen als *Het Huis van Bernarda Alba*, *Cyrano de Bergerac*, *Huis en Tuin*, *Het Vuil de Stad* en *de Dood of Wachten op Godot* in de grote zaal, waren zelfs groter dan *Orlando* of *Bash* in de kleine zaal, of *Orestes* en *Rosmersholm* op locatie. Het gezelschap heeft zich daar in de afgelopen vier jaren niet voorzichtig of behoudend in getoond. Dat heeft zich inhoudelijk avontuurlijker 'uitbetaald' dan menigeeen tevoren verwachtte.

Het aantal reisvoorstellingen werd uitgebreid om op die manier een maximale spreiding en publieksbereik te bewerkstelligen. Om dit niet ten koste te laten gaan van het aantal voorstellingen en het publieksbereik in de standplaats Den Haag, werd naast de reguliere programmering in de grote zaal van de KS, het Werkhuis voor jong talent opgericht. In dit kader kon in eigen huis daardoor inhoudelijk aan experimenteler repertoire en een grotere continuïteit in de doorstroming van jong acteer- en regietalent een plek worden gegeven. De vrijheid in artistieke keuzes werd daardoor zeer vergroot. Dat was de bedoeling ook, conform de beleidsplannen. Het was jammer dat de Raad hoewel zij over deze inhoudelijke ontwikkeling juist positief was, dit niet zag als onderdeel van een totale artistiek inhoudelijke koers.

Het is tevens uitermate te betreuren dat de gemeente Den Haag nu juist de financiële middelen voor dit initiatief weer heeft ingetrokken. Het staat niet in verhouding tot de positieve resultaten die hiermee door het gezelschap zijn geboekt. De wisselwerking tussen beide, differentiatie in de grote zaal en experiment in de kleine zaal, is uitermate

vruchtbaar geweest voor de verhoging van de kwaliteit en het imago van het Nationale Toneel.

Na vier jaar staat het gezelschap op de kaart als een van de meest stabiele gezelschappen in het bestel, met een zeer breed spectrum aan repertoire en een hoog artistiek gehalte aan (top)acteurs en interessante theatermakers.

Terugkijkend op de 36 producties die er in de laatste vier jaar zijn uitgebracht mogen we stellen dat het gezelschap kwalitatief al geruime tijd en in continuïteit hoog scoort. Hoge bezoekersaantallen, twee nominaties voor de NRC publieksprijs, voor *Huis en Tuin* en *Cyrano de Bergerac* en nominaties voor de Louis d'Or voor Stefan de Walle, Mark Rietman en Gijs Scholten van Aschat en de Theo d'Or voor Ariane Schluter en de *Arlecchino* voor Hans Hoes. Dat is opmerkelijk en niet zo voor de hand liggend, gezien de diversiteit van het aantal makers, het repertoire en de grote artistieke risico's die er vaak ook genomen zijn.

Er zijn belangrijke Werkhuisproducties gemaakt door jonge makers als Maaïke van Langen en Ivar van Urk.

Een belangrijke factor in dat geheel zijn natuurlijk de producties van Johan Doesburg. Respectievelijk, vanaf het begin van de kunstenplanperiode, *Het Huis van Bernarda Alba*, *King Lear*, *Gagarin Way*, *Het Vuil de Stad en de Dood*, *Strange Interlude*, *Demonen* en *Ivanov*, zijn vrijwel zonder uitzondering succesvolle voorstellingen geweest, die in de veelheid en de breedte van het repertoire belangrijk zijn geweest voor het gezicht van het Nationale Toneel en mede de identiteit van het gezelschap hebben bepaald.

Het is jammer dat het initiatief van het Nationale Toneel om (in beginsel) Frans Strijards zijn kennis en ervaring om te laten zetten in een post-academisch model voor jonge acteurs en regisseurs, door het uitblijven van de steun van het Fonds voor de Podiumkunsten, is gestrand in goede bedoelingen. Tot onze verbazing is ook de Raad hier niet op in gegaan. Het zou de realisatie kunnen zijn van een in de cultuurnota vastgelegd uitgangspunt om het kunstvakonderwijs optimaal te laten aansluiten bij de beroepspraktijk. In onze ogen een serieus gemiste kans. Wij zullen ons blijven inspannen om in de toekomst als groot gezelschap deze taak ten uitvoer te brengen, hoewel wij ons ook realiseren dat de financiële middelen vooralsnog ontbreken en het Nationale Toneel in het bestel daarin een uitzonderingspositie inneemt.

Kwantitatief, ten aanzien van de door ons ingediende beleidsnota voor de periode 2001-2004, heeft het gezelschap iedere norm voor wat betreft voorstellingsaantallen, bezoekersaantallen en spreidingseisen overtroffen. Er werden 1.374 voorstellingen gegeven, waar 1.000 de prestatienorm was. Er zijn bijna 400.000 bezoekers naar het Nationale Toneel geweest, terwijl de (hoge) doelstelling maximaal 340.000 was. Het Nationale Toneel speelde zijn voorstellingen, buiten Den Haag, in circa 85 plaatsen in het land, en nam daarmee in de afgelopen periode het grootste deel van de cultuurspreiding van alle grote gesubsidieerde gezelschappen voor zijn rekening.

De Kunstenplanperiode 2005-2008

De gehele periode resumerend vanaf het advies van de Raad voor Cultuur tot op heden zijn wij uiteraard verheugd dat het ministerie van OCenW, op basis van de aanpassingen van de ingediende beleidsnota, zijn beschikking voor de volledige kunstenplanperiode 2005-2008 heeft afgegeven. Het door het ministerie aangeboden gesprek om op de langere termijn de positie van het Nationale Toneel in het bestel te formuleren, wachten wij in vertrouwen af. Wij hebben meerdere malen in eerdere correspondentie onze bezwaren en zorgen over de gevolgde procedure ten aanzien van het advies tot uiting gebracht. Wij voelen ons gesteund door de goede verstandhouding met de gemeente Den Haag en het inhoudelijk positieve advies van de commissie Zonderop.

Wij zijn uiteraard zeer verheugd dat het in de afgelopen periode is gelukt om na jaren van onzekerheid, een nieuw gebouw voor het Nationale Toneel in de steigers te kunnen zetten. De planontwikkeling is inmiddels afgerond. Nog voor het einde van dit kunstenplan hopen wij het nieuwe gebouw te kunnen betrekken. Het één en ander impliceert een hoog activiteitsniveau in de toekomst om deze plek in de stad inhoudelijk het nodige gewicht te geven. Het is een ambitie van het gezelschap. Een toekomstige beleidsnota zal hiervoor moeten zijn ingericht.

Het Bestuur NT

2. Activiteiten

2a Repertoire

BLAUW/ORANJE – Joe Penhall (2000)

<i>Regie</i>	<i>Peter Tuinman</i>
<i>Vertaling</i>	<i>Allard Blom</i>
<i>Decor- en kostuumontwerp</i>	<i>Mechtild Schwienhorst</i>
<i>Licht</i>	<i>Jan Harm Wagner</i>
<i>Dramaturgie</i>	<i>Karim Ameer</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Marjolijn Tijsmans</i>

Met Dennis Rudge, Pieter van der Sman, Bram van der Vlugt

In samenwerking met impresariaat Gislebert Thierens

Première: 22 januari 2004, Guido de Moorzaal, Den Haag

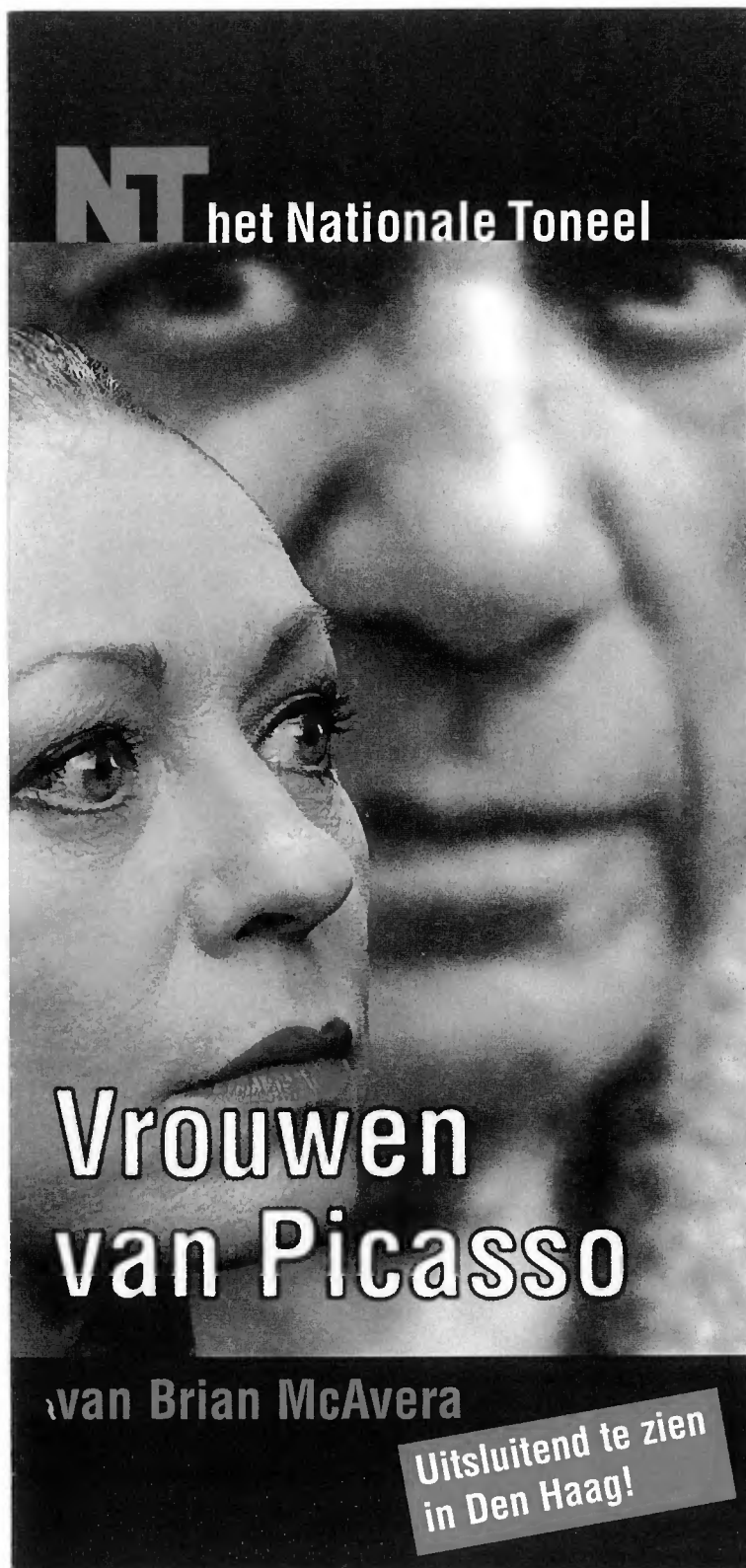
Zo'n intelligent kamerdrama voor twee à drie acteurs, daar kunnen er niet genoeg van geschreven worden. Blauw/Oranje van de jonge Engelse auteur Joe Penhall is zo'n tekst. Spelend in het hier en nu van de grote stad, op de crisisopvang voor mensen die geestelijk zijn doorgedraaid. En de centrale vraag is ook niet mis en tamelijk politiek incorrect: bestaat er zoiets als *zwarte gekte*? Een jonge stagiair gaat hierover in debat met zijn mentor. De laatste hoopt alsnog te promoveren door van de verwarde Chris een *case-study* te maken, de stagiair vindt dat moreel verwerpelijk. Marktkoopman Chris, een jonge Afrikaan, is midden op straat doorgedraaid. Over de aard van zijn ziekte ontspant zich een spannend debat, waaraan ook de slimme patiënt zo nu en dan deelneemt. Alle deelnemers lijken gedreven door een cocktail mededogen, ambitie en opportunisme. Er wordt op het scherp van de snede geargumenteed. Het publiek dat aan drie kanten van het kleine podium was opgesteld zat zo letterlijk op de eerste rij en kon woordelijk, ja haast lijfelijk, het spannende dispuut volgen. Regisseur Peter Tuinman liet zijn spelers zeer inlevend spelen, waardoor de argumenten met hartstocht over het voetlicht werden gebracht en iedere acteur de beste advocaat van zijn personage was.

De samenwerking tussen Peter Tuinman en Bram van der Vlugt leidde eerder tot het succesvolle Kopenhagen van Michael Frayn. Bram van der Vlugt ontving destijds voor zijn hoofdrol daarin de Louis d'Or. Evenals Kopenhagen was Blauw/Oranje een hit in Londen, waar het twee jaar lang volle zalen trok en menig prijs won.

Inhoud

De mysterieuze en verwarde Chris beweert de zoon van een verbannen Afrikaanse dictator, Idi Amin, te zijn. De jongeman staat op het punt ontslagen te worden uit de noodopvang. De eenentwintig dagen van zijn observatie zitten erop, maar zijn therapeut Tom vraagt zich af of dat wel verstandig is. Chris vertoont namelijk alle symptomen van schizofrenie. Het hoofd van de afdeling, Robert, deelt die mening echter niet. Hij vindt dat Tom in zijn diagnose te weinig rekening houdt met de etnische afkomst van Chris. Wat in Europa een geestesziekte is, zou in Afrika een geaccepteerde mentale gesteldheid kunnen zijn. Tom verwijt het afdelingshoofd dat het natuurlijk ook goedkoper is om patiënten maar drie weken op te nemen.

Mooie ontvangst voor stuk, spelers en regisseur. "Blauw/Oranje bij het Nationale Toneel zet aan tot denken", schreef de Volkskrant en eindigde de overwegend goede recensie met: "Het is bovendien een verademing om theater te zien waarin het accent niet ligt op amusement maar op diepgang. En waar de regie geen moeite doet alles aan te kleden met veel leven en lol." En het Haarlems Dagblad constateerde: "Gaandeweg begint de totale afwezigheid van de buitenwereld ook steeds spannender vormen aan te nemen. Het drietal lijkt zo tot elkaar veroordeeld in een wereld die ophoudt buiten de muren van de behandelkamer waar het stuk speelt. Dat, en het overtuigende spel van drie acteurs, zorgt ervoor dat Blauw/Oranje meer wordt dan een banaal leerstuk over psychiatrie. Veel meer."

NT het Nationale Toneel

**Vrouwen
van Picasso**

van Brian McAvera

Uitsluitend te zien
in Den Haag!

VROUWEN VAN PICASSO – Brian McAvera (1999)

<i>Regie en vormgeving</i>	<i>Digna Sinke</i>
<i>Vertaling</i>	<i>Gemma Pappot</i>
<i>Dramaturgie</i>	<i>Annelore Kodde</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Ellen van Rossum</i>
<i>Met</i>	<i>Will van Kralingen</i>

Première: 7 februari 2004, Het Paradijs, Koninklijke Schouwburg, Den Haag

Pablo Picasso was misschien de belangrijkste, maar zeker de beroemdste schilder van de twintigste eeuw. Als grondlegger van het Kubisme is hij van grote invloed geweest op generaties kunstschilders. Zijn oeuvre is onnoemlijk groot en kent tal van stijlperiodes die vaak in direct verband lijken te staan met zijn roerige liefdesleven en zijn vele, vele vrouwen. Wanneer Picasso wisselde van vrouw, wisselde ook vaak zijn schilderstijl (en andersom). Picasso's vrouwen waren zijn modellen, zijn muzen, zijn levenspartners en zijn huissloven. Picasso was charmant, fascinerend, genereus en innemend voor ze. Maar hij kon ook wreed, neerbuigend en gemeen zijn. Een *monstre sacré* met een onweerstaanbare aantrekkingskracht op mensen. Via zijn kunstwerken genieten zijn vrouwen eeuwige roem, maar hun levensverhalen zijn minder bekend. Brian McAvera tekende ze op, Will van Kralingen werd verliefd op de tekst. Dat ze met haar lyrische tekstbehandeling zeer goed uit de weg kon met monologen had ze jaren geleden al bewezen met Else van Arthur Schnitzler. Zelf benaderde ze de filmster Digna Sinke, die haar geregisseerd had in Belle (een biografische film over de achttiende-eeuwse schrijfster Belle van Zuylen) om de repetities voor te zitten en de voorstelling vorm te geven. Een klein juweeltje was het resultaat.

Inhoud

In Vrouwen van Picasso geeft Brian McAvera de acht belangrijkste vrouwen uit het leven van Pablo Picasso een stem. Volgens McAvera (die naast toneelacteur ook kunsthistoricus is) zijn deze vrouwen in de cultuurgeschiedenis op schromelijke wijze miskend. Daarom voert hij ze ten tonele opdat zij na hun dood toch nog hun stem kunnen laten klinken en dit doen zij met verve. Het zijn prachtige theatrale levensverhalen, vol vulkanisch geweld. Op een eigenzinnige, soms bittere, maar altijd

humoristische wijze schetsen de vrouwen stuk voor stuk hun eigen versie van de tijd met Picasso en hun persoonlijke leven. Bijna allemaal zijn ze door deze befaamde kunstenaar vereeuwigd en tentoongesteld, maar niemand kent de onuitwisbare sporen die hij heeft achtergelaten in hun ziel. Will van Kralingen vertolkte in de ze voorstelling van het Nationale Toneel drie van de vrouwen, Fernande Olivier, Gaby Lespinasse en Jaqueline Roque.

Deze poëtische voorstelling werd lyrisch onthaald. NRC Handelsblad: "Schitterend weet Van Kralingen uit te beelden dat er maar één manier is voor een vrouw om een man te veroveren; onderdanigheid en geduld. Het is een strekking die ze met verve brengt, maar die tegelijkertijd onaangenaam is. Na het zien van de voorstelling kijk je anders naar Picasso's schilderijen." De Haagsche Courant zwelgde: "Het allermooist is Will van Kralingen als Gaby Lespinasse. Een monoloog die ze richt tot de vrouwen in het publiek. Over Picasso en over mannen. Zuchtend over Pablo-de-minnaar, maar tegelijkertijd heerlijk humoristisch en zelfstandig, niet bereid zich buiten het bed geheel te verliezen. Een juweeltje van een portret waar je naar moet blijven kijken."

MAHLER – Ronald Harwood (2001)

<i>Regie en vertaling</i>	<i>Karst Woudstra</i>
<i>Decorontwerp</i>	<i>Guido Fiorato</i>
<i>Lichtontwerp</i>	<i>Marc Heinz</i>
<i>Kostuumontwerp</i>	<i>Mechtild Schwienhorst</i>
<i>Dramaturgie</i>	<i>Annelore Kodde</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Rinze Lich</i>

Met Nettie Blanken, Kees Coolen, Noor Denteneer, Rian Gerritsen, Rudolf Lucieer, Iwan Walhain

Première: 14 februari 2004, Koninklijke Schouwburg, Den Haag

Dit toneelstuk is een historische reconstructie van fragmenten uit het leven van de componist Gustav Mahler die veel heeft betekend voor de moderne muziek en de kunsten in het algemeen. Getroffen door de onmogelijke keuze die Mahler in die periode van zijn leven moest maken tussen het joodse geloof en zijn promotie tot intendant van de Weense Staatoper en de betekenis van Mahler voor het Nederlandse culturele leven van de 20ste eeuw, besloten wij deze voorstelling op ons repertoire te nemen. Het antisemitisme tierde welig in Kakanië, dat evenzogoed grote joodse geesten voortbracht: Freud, Schnitzler, Kafka en Mahler. Woudstra was gefascineerd door de politieke poppenkast die opgevoerd werd in Wenen aan het eind van de negentiende eeuw en heeft geprobeerd om dit steekspel op een lichtparodiërende manier aan zijn publiek te presenteren. Door middel van kostumering, grime en spel werd de poppenkast veruiterlijkt tot een grotesk toneelbeeld. In de voorstelling werd niet alleen aandacht besteed aan de grootsheid van Mahler. Ook de onprettige karaktertrekken van zowel de componist als omgeving kwamen aan bod, waardoor het geheel een zekere alledaagsheid en geloofwaardigheid zou moeten verwerven.

Inhoud

In Mahler staan twee cruciale momenten in het leven van de dirigent en componist Gustav Mahler centraal: zijn bekering tot het katholicisme en zijn fatale liefde voor de jonge Alma Schindler. Hij bekeerde zich om directeur van de Weense Opera te kunnen worden. Alma was aanvankelijk Mahlers muze, later zijn kwelgeest. De wereld van

Gustav Mahler en zijn muziek is van grote invloed geweest op de westerse cultuur en geschiedenis.

We waren niet gelukkig met het uiteindelijke resultaat. De ontvangst was niet best. Men vond het stuk saai (Volkskrant) en onduidelijk (Haagsche Courant), een voorstelling zonder magische verbeelding (Telegraaf). Het meest werd nog de hoofdrol van Rudolf Lucieer geprezen. NRC Handelsblad over zijn vertolking van Gustav Mahler: "Zijn verbeterheid en agressieve ambitie, zijn inspiratie en hemelse enthousiasme, zijn angst om er niet bij te horen en zijn diepe schaamte: je gelooft zonder meer dat hier de grote componist en kleine man Gustav Mahler voor je staat. Of loopt – op weg naar het volgende hazenpad."

NT het Nationale Toneel

Ludmilla

van Frans Strijards

in co-productie met de stichting de Voortzetting

LUDMILLA – Frans Strijards (2002)

<i>Regie en toneelbeeld</i>	<i>Frans Strijards</i>
<i>Decorontwerp</i>	<i>Peter de Kimpe</i>
<i>Lichtontwerp</i>	<i>Reier Pos</i>
<i>Kostuumontwerp</i>	<i>Willemeijn van Brussel</i>
<i>Dramaturgie</i>	<i>Karim Ameer</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Frederieke Vermeulen</i>

Met Nanette Edens, Pauline Greidanus, Antoinette Jelgersma, Vincent Linthorst, Jeroen Spitzenberger

In coproductie met de stichting de Voortzetting

Met dank aan het Amsterdams Fonds voor de Kunst

Première: 28 februari 2004, Guido de Moorzaal, Den Haag

Frans Strijards is een van onze meest productieve toneelschrijvers. Inmiddels legendarisch zijn stukken als *Gesprekken over G.*, *Hensbergen* en *Het Syndroom van Stendhal*. Ook in Duitsland werd zijn werk met veel succes uitgebracht. Na zijn geruchtmakende vertrek bij de Theatercompagnie bood het Nationale Toneel Strijards de kans om een nieuwe tekst van eigen hand te regisseren. In *Ludmilla* toonde Strijards wederom zijn scherpe kijk op de alledaagse gekte. Maar meer dan in zijn vroegere teksten lag in *Ludmilla* ook zijn hart. Voor de beschrijving van een vrouw met synesthesie baseerde Strijards zich op een geval uit zijn directe omgeving. Er was een grote biografische noodzaak deze tekst te schrijven en te regisseren.

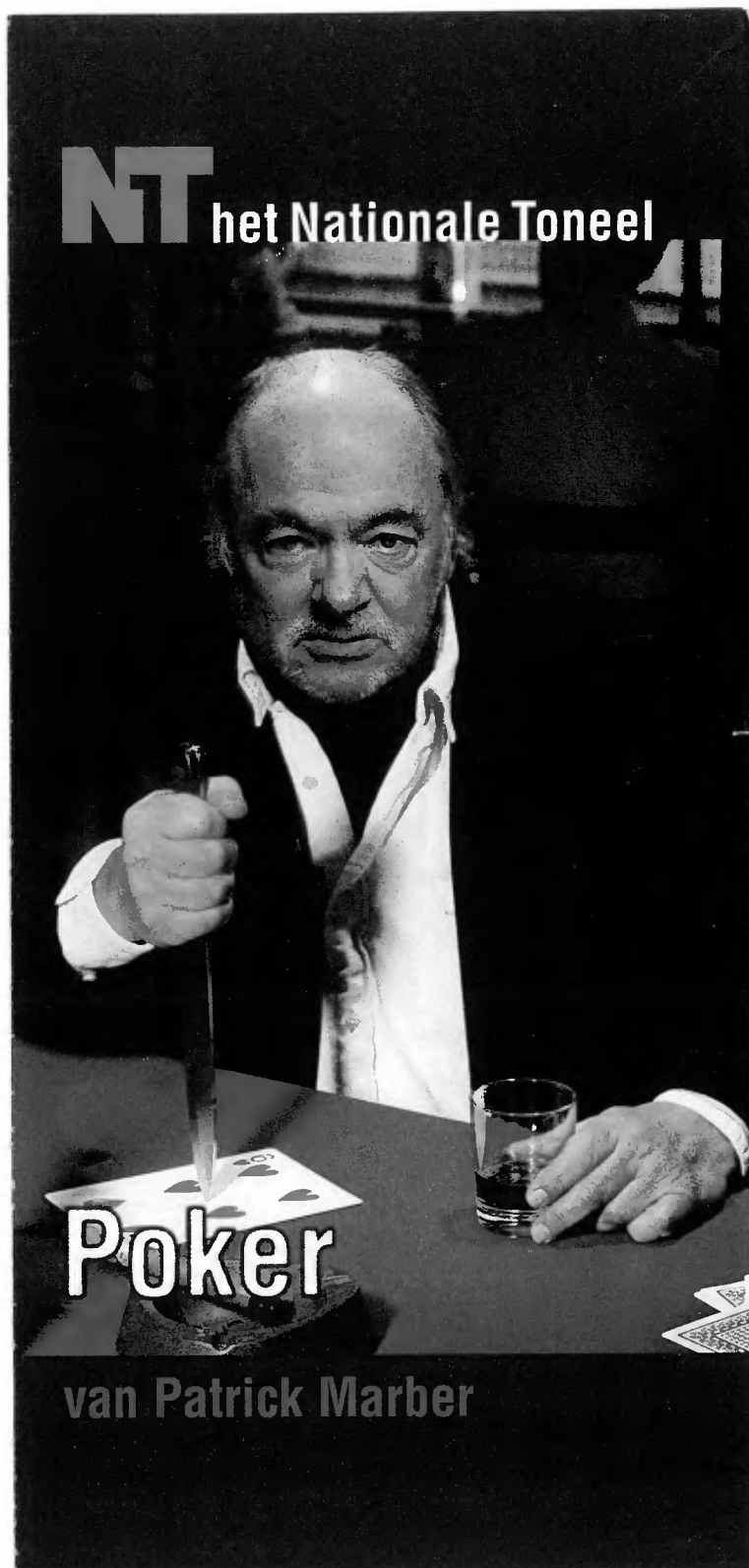
De spelersgroep werd samengesteld uit ouwe getrouwen van Strijards met acteurs van ons ensemble. De laatsten hadden al kennisgemaakt met de specifieke spelmethodes en theateropvattingen van Strijards in de workshops die deze in mei en juni 2003 bij ons had gegeven. Zo konden zij zich bijna naadloos voegen naar de eigenheid van zijn altijd bijzondere aanpak.

Inhoud

Als sinds haar tienerjaren is *Ludmilla* ziek. *Ludmilla* is een jonge kunstenares en staat onder behandeling van een psychiater. Haar zintuiglijke waarneming is grondig

verstoord. Ze *hoort* kleuren en *ziet* geluid. Een syndroom dat bekend staat als synesthesie. De ene waarneming roept zonder aanleiding in de werkelijkheid de andere op, in een onbeheersbare keten. Maar ook de meest prachtige schilderijen zijn het gevolg van deze kwellingen van de geest. Het gaat de laatste tijd echter steeds slechter met Ludmilla. Haar arts heeft haar laatste hoop gevestigd op een experimentele therapie in Amerika. Om voor deze behandeling in aanmerking te komen, moet zij eerst haar verleden reconstrueren, het verhaal van haar leven schrijven. Zijzelf weet zich weinig te herinneren. Hulp van vrienden wordt ingeschakeld.”

De meeste critici waren teleurgesteld. Men had meer verwacht van een nieuwe Strijards, leek het. Het Financieele Dagblad deed, zoals altijd, het meeste recht aan de (bedoelingen van) de theatermaker. Daar waar de meeste andere recensenten de voorstelling wel erg hard aanvielen, schreef Bobkova: "Van de kijker wordt een observerende en intellectuele inspanning vereist. Strijards maakt een soort 'denktheater'. Hij spreekt van 'evocatief theater': 'We gaan ervan uit dat de toeschouwer zijn fantasie in een boodschappentas paraat heeft, niet exact weet wat er in die fantasie gaande is, en dus ook gevorderd kan worden om bij de douane-van-de-fantasie zijn spullen op tafel te leggen en zich mentaal te laten fouilleren.' Met de boodschappentas naar het theater gaan is ongebruikelijk, maar bij Strijards een absolute vereiste." Daar konden de HH collega-critici het mee doen.

NT het Nationale Toneel

Poker

van Patrick Marber

POKER – Patrick Marber (1995)

<i>Regie en vertaling</i>	<i>Antoine Uitdehaag</i>
<i>Decorontwerp</i>	<i>Tom Schenk</i>
<i>Kostuumontwerp</i>	<i>Dorien de Jonge, Patricia Lim</i>
<i>Lichtontwerp</i>	<i>Kees van de Lagemaat</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Hendriekje de Jong</i>

Met Lou Landré, Peter Bolhuis, Mark Ram, Bob Schwarze, Rik van Uffelen, Wannie de Wijn

Première: 13 maart 2004, Guido de Moorzaal, Den Haag

Poker is het eerste stuk van de jonge schrijver Patrick Marber, die inmiddels drie toneelstukken op zijn naam heeft staan. Poker gaat over mannen die zich stuk voor stuk van hun stoerste kant laten zien, maar tegelijkertijd stiekem van binnen erg kwetsbaar zijn. Daarnaast toont het stuk op een confronterende wijze de verderfelijke uitwerking van verslaving. Om deze zwarte komedie volledig tot zijn recht te laten komen werd Antoine Uitdehaag benaderd als regisseur vanwege zijn heldere, beheerste stijl van ensceneren. Tom Schenk werd benaderd om een decor te ontwerpen waarbij het publiek letterlijk iedereen in de kaarten kon kijken. De pokertafel op een draaischijf vormde het centrum van een sfeervol decor met meerdere locaties. Tijdens het repetitieproces werd al snel duidelijk dat de complexe materie van het pokerspel en de psychologische impact hiervan een nadere toelichting behoeften. Hiervoor werd beroepspokeraar Arnoud Roor benaderd, een parttime wiskundedocent die leeft van het pokerspel. Hij nam de acteurs mee naar het casino waar zij door hem onderwezen werden in poker en waar zij via Roor in contact konden komen met diverse mensen die een belangrijke plek in hun leven ingeruimd hebben voor het pokerspel. Dit veldwerk heeft sterke invloed gehad op de wijze waarop de acteurs hun personage vorm gaven. Poker werd in de uitvoering van het Nationale Toneel een komedie met oog voor het kleine persoonlijke leed van alledag, een meeslepend verhaal met sterke karakters gespeeld door zes al even sterke acteurs.

Inhoud

Elke zondagavond zitten ze rond de keukentafel en zoeken hun ziel en zaligheid in het kaartspel: de werknemers van een restaurant, hun chef en zijn zoon. Om verschillende redenen is niemand echt geslaagd in het leven. Maar allemaal gokken ze op het grote geluk, steeds opnieuw. Ergens in de kaarten moet de sleutel zitten voor hun leven, hun carrière, hun huwelijk, hun verlangens, zelfs hun dood. Deze avond speelt er een onbekende mee en wordt er gegokt met de hoogste inzet.

De kritieken waren goed tot redelijk. Vooral de vakkundigheid van de voorstelling werd geprezen. "Regisseur Antoine Uitdehaag bouwt de spanning mooi op in een uitgebalanceerde regie: precisiewerk met die vaak door elkaar dwarrelende dialogen." (Haagsche Courant) En: "Marber gaf zijn personages krachtige kwinkslagen mee, en vergt tegelijkertijd veel van de spelers in puntige, soms synchroon lopende dialogen. Uitdehaag vlecht het allemaal soepel samen in een moeiteloos geheel." (Volkskrant). De acteurs werd ook lof toegezwaaid. "Fraai staaltje 'timing' van de acteurs die één voor één perfect zijn: Peter Bolhuis als de morsige, door het leven geslagen lobbies van een kok, Wannie de Wijn zijn brutale, wat-kan-mij-het-schelen vriend, Bob Schwarze als halfgare kelner, een kletsmeier die droomt van een eigen restaurant in nota bene een voormalig openbaar toilet. Bij Mark Ram voel je de weggemoffelde pijn van de gokverslaafde zoon, Lou Landré is een indrukwekkende baas van het spul, worstelend met de vader-zoon relatie en in feite even verslaafd als die zoon, Rik van Uffelen maakt zijn beroepsgokker huiveringwekkend izig." (Haagsche Courant)

NT het Nationale Toneel

Demonen

van Lars Norén

DEMONEN – Lars Norén (1984)

<i>Regie</i>	<i>Johan Doesburg</i>
<i>Vertaling</i>	<i>Karst Woudstra</i>
<i>Assistentie regie</i>	<i>Marjolein Polman</i>
<i>Decorontwerp</i>	<i>Matt Vermeulen</i>
<i>Lichtontwerp</i>	<i>Reinier Tweebeeke</i>
<i>Kostuumontwerp</i>	<i>Rien Bekkers</i>
<i>Muziek</i>	<i>Harry de Wit</i>
<i>Dramaturgie</i>	<i>Sophie Kassies</i>

Met *Roef Ragas, Ariane Schluter, Gijs Scholten van Aschat, Marie-Louise Stheins*

Première: 17 april 2004, Koninklijke Schouwburg, Den Haag

Na zijn succesvolle encscenering van *Strange Interlude* van Eugene O'Neill was deze tekst van één van diens artistieke erfgenamen een logische keus voor Johan Doesburg. *Demonen* van Lars Norén bevat alle ingrediënten die de voorstellingen van Doesburg zo bijzonder maken: De slachtoffer-beul relatie tussen mensen onderling en de omkering daarvan; de spanningen die liefde en erotiek met zich mee brengen; het onvermogen van de mens om lief te hebben. Doesburg weet haarfijn de diepere symbolische lagen van de tekst naar het daglicht te brengen. De voorstelling trof een spijkerharde surrealistische, haast absurdistische ondertoon, maar altijd vanuit psychologisch realisme. In combinatie met twee zeer aan elkaar gewaagde hoofdrolspelers werden de consequenties van deze keuzes tot het uiterste doorgevoerd. De vervreemding tussen de twee geliefden, ieder nagejaagd door zijn of haar eigen demonen, vond zijn weerklink in een al even vervreemdend toneelbeeld, waarbij ook zeker de muzikale omlijsting van Harry de Wit niet onvermeld kan blijven.

Inhoud

Een warme voorjaarsavond. Franks moeder is onlangs overleden. Met zijn vrouw Katarina wacht hij op de overkomst van zijn broer en schoonzus. Katarina kijkt uit naar het bezoek. De liefde tussen haar en Frank is vastgelopen. Elkaar kwetsen lijkt de enig overgebleven mogelijkheid om elkaar te bereiken. Als de broer afzegt, nodigen Frank en Katarina de benedenburen Tomas en Jenna uit. In de loop van de avond wordt door de

barsten en scheuren in beide huwelijken ieders eenzaamheid zichtbaar. Elk probeert een ander nader te komen. Vergeefs, lijkt het. Of vinden zij elkaar in een andere werkelijkheid – een droom, een geloof, een mythe – even ongrijpbaar, maar daarom niet minder reëel dan hun liefde voor elkaar?

De voorstelling werd zeer mooi ontvangen. De kop in NRC Handelsblad sprak boekdelen: "Acteurs schitteren in Demonen." En de Telegraaf stelde: "Demonen vonkt en schuurt in de regie van Johan Doesburg." Uit de recensie in die krant citeren we ook de laatste alinea, die heel mooi verwoordt waar het de makers om te doen was geweest: "De personages in Demonen zijn stuk voor stuk dorstenden in een woestijn. Ze kunnen niet voorzien in elkanders behoefte aan aandacht, liefde, kwetsbaarheid. Evenmin slagen ze erin elkaar los te laten, maar kiezen voor een verstikkende omhelzing. Heel symbolisch sluiten de enorme luiken langzaam al het licht buiten, wanneer Katarina haar man met wijd gespreide armen aan de omgevallen vleugel spijkt. Gekruisigd omdat zij van hem houdt. Dat uiteindelijk toch nog de deur op een kier wordt gezet, zorgt vervolgens voor een onverwacht sprankje hoop in een geslaagd stuk dat bol staat van pakkende somberte.

Gijs Scholten van Aschat werd genomineerd voor een Louis d'Or 2004 voor zijn rol in Demonen.

NT het Nationale Toneel

Naspel

van Brian Friel

200 Jaar

Uitsluitend te zien
in Den Haag!

NASPEL – Brian Friel (2002)

<i>Regie</i>	<i>Erik Vos</i>
<i>Vertaling</i>	<i>Barber van de Pol</i>
<i>Decor, filmsets en kostuums</i>	<i>Tom Schenk</i>
<i>Muziek</i>	<i>Matthijs Vos</i>
<i>Lichtontwerp</i>	<i>Fredy Deisenroth</i>
<i>Dramaturgie en bewerking</i>	<i>Karim Ameer</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Martine Zeeman</i>
<i>Film</i>	
<i>Filmregie</i>	<i>Frans Weisz</i>
<i>Filmproductie</i>	<i>Frits Harkema</i>

Met Will van Kralingen, Eric Schneider

Première: 30 april 2004, Koninklijke Schouwburg, Den Haag

Voor deze reeks voorstellingen zochten we een tekst die op gepaste en intelligente wijze de viering van het tweehonderd jarig bestaan van de Koninklijke Schouwburg luister zou bijzetten. We vonden een bijzondere productie in Londen van de Ierse schrijver Brian Friel. Hij had in een wat langere eenakter een ontmoeting gearrangeerd tussen twee Tsjechov-personages. Als er een schrijver was wiens adem al honderd jaar ons Haagse theater leven inblaast, dan is het Anton Tsjechov. Niet alleen werd zijn werk veel gespeeld, er bestaat ook een rechtstreekse verbinding tot de grote Russische humanist middels de befaamde regisseur Peter Sjarov. Het was Sjarov die in Den Haag een legendarische Kersentuin regisseerde met een onvergetelijke hoofdrol van een van onze grootste actrices Ida Wasserman. Extra bijzonderheid aan de voorstelling van Naspel werd het aantrekken als regisseur van Erik Vos, oprichter van onze stadgenoot De Appel. Deze oude meester had nog les gehad van Sjarov. En ondanks al deze daden naar het verleden, werd het een ongemeen spannende gebeurtenis in het hier en nu. Niet in de laatste plaats door het aantrekken van Frans Weisz. Hij verzorgde een filmische introductie op Naspel. Voor de opnames van dit filmpje werd uitgeweken naar Roemenië, waar het Oost-Europese verval nog niet weggepoetst is.

Inhoud

Sonja uit Oom Wanja en Andrej uit De Drie Zusters ontmoeten elkaar in 1922 in een Moskous café. Twintig jaar na hun optreden in deze klassiekers van de toneelliteratuur brengen ze samen een avond door. Het leven is niet vriendelijk voor ze geweest. In hun leven en werk hebben ze keer op keer verliezen moeten incasseren. Maar hun ziel lijkt niet aangetast. Deze avond openen deze vreemden zich voor elkaar.

“Prachtig duo in vervolg op Tsjechov”, aldus de Telegraaf. En NRC Handelsblad schreef een mooie inzichtelijke recensie die eigenlijk in zijn geheel geciteerd zou moeten worden, maar we volstaan met het einde: “Er zitten subtiele verwijzingen naar Tsjechovs toneelwerk in Naspel. Je zou het de fictieve biografie over twee toneelfiguren kunnen noemen. Regisseur Vos zet de lijn van zijn eerdere Tsjechovs bij De Appel voort: een stijl van mededogen waaraan een lichte agressiviteit niet vreemd is. Naarmate de voorstelling vordert, groeien Schneider en Van Kralingen in hun rol. De eerste maakt van Andrej een vrolijke leugenaar, niet zonder trots op zijn fabels. Will van Kralingen zinkt steeds dieper weg in dezelfde wezenloze sfeer als haar zielsverwanten, de Drie Zusters. Ze bestaan voort, toneelpersonages, maar de tragiek waarmee ze eens door hun auteur zijn opgezadeld vergeten ze nooit. Dat is de treurige boodschap van dit Naspel.”

A black and white photograph of a man and a woman in formal attire. The woman is in the foreground, smiling and looking to the left. The man is behind her, also smiling and looking to the left. They appear to be at a party or event.

NT Werkhuis

Bash

van Neil LaBute

Uitsluitend te zien
in Den Haag!

BASH - Neil LaBute (1999)

reprise

Regie *Maaïke van Langen*

Vertaling en dramaturgie *Annelore Kodde*

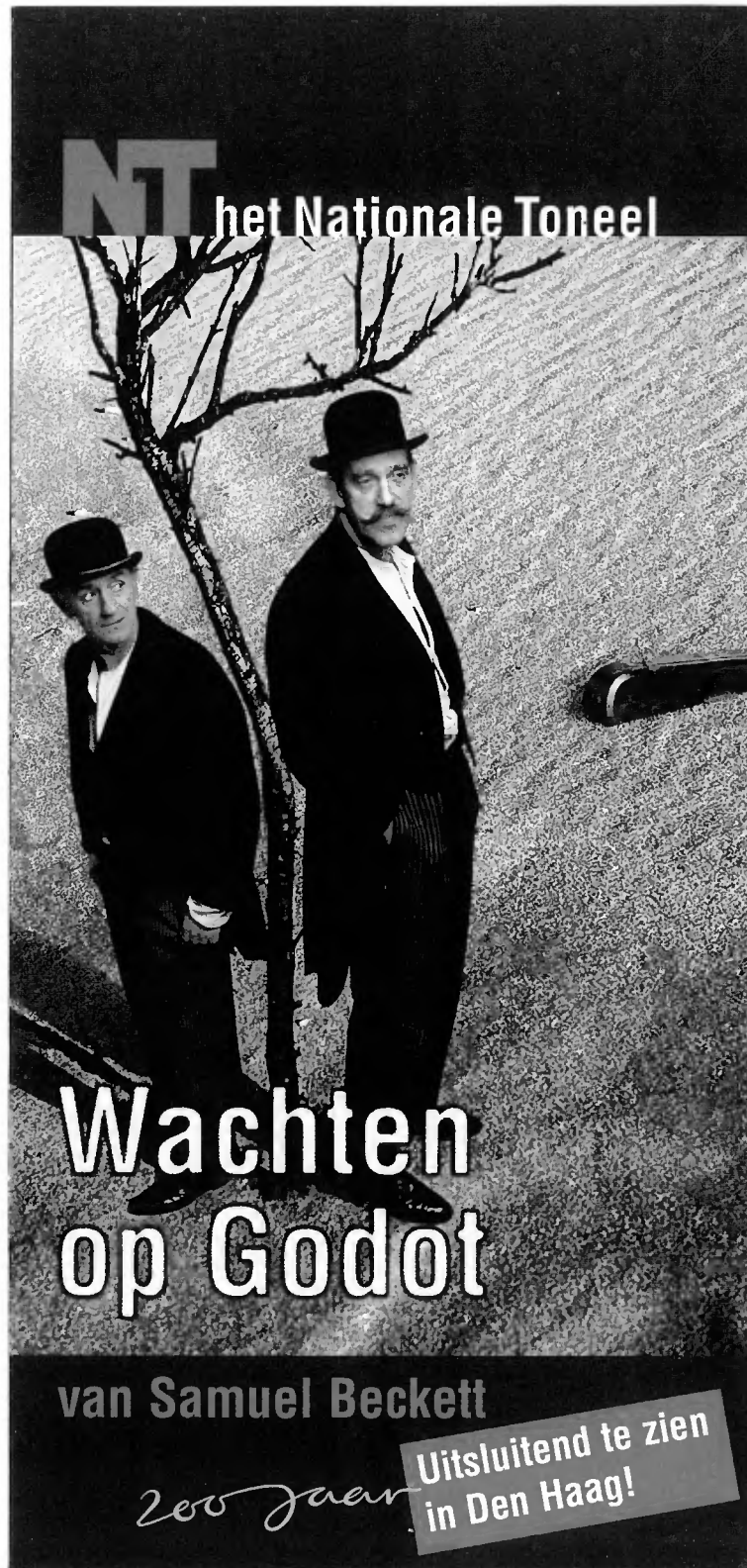
Decor *Andreas Freichels*

Licht *Jeroen Feelders*

Met *Pieter van der Sman, Hylke van Sprundel, Heike Wisse*

Eerste voorstelling: 12 mei 2004, Koninklijke Schouwburg (Het Paradijs), Den Haag

Zie voor een beschrijving van deze voorstelling het jaarverslag 2002

NT het Nationale Toneel

**Wachten
op Godot**

van Samuel Beckett

200 Jaar Uitsluitend te zien
in Den Haag!

WACHTEN OP GODOT – Samuel Beckett (1952)

<i>Regie</i>	<i>Jos Thie</i>
<i>Vertaling</i>	<i>Jacoba van Velde</i>
<i>Tekstonderzoek</i>	<i>Lotte Douze en Jos Thie</i>
<i>Decor- en kostuumontwerp</i>	<i>Mirjam Grote Gansey</i>
<i>Lichtontwerp</i>	<i>Jaak Van de Velde</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Marjolijn Tijsmans</i>

Met Peter de Jong, Karel de Rooij, Peter Tuinman, Stefan de Walle en bij toerbeurt: Caspar Bik, Daniel Cornelissen, Tom van Kalmthout, Camille van Velzen, Ricardo Weerwag

Première: 22 mei 2004, Koninklijke Schouwburg, Den Haag

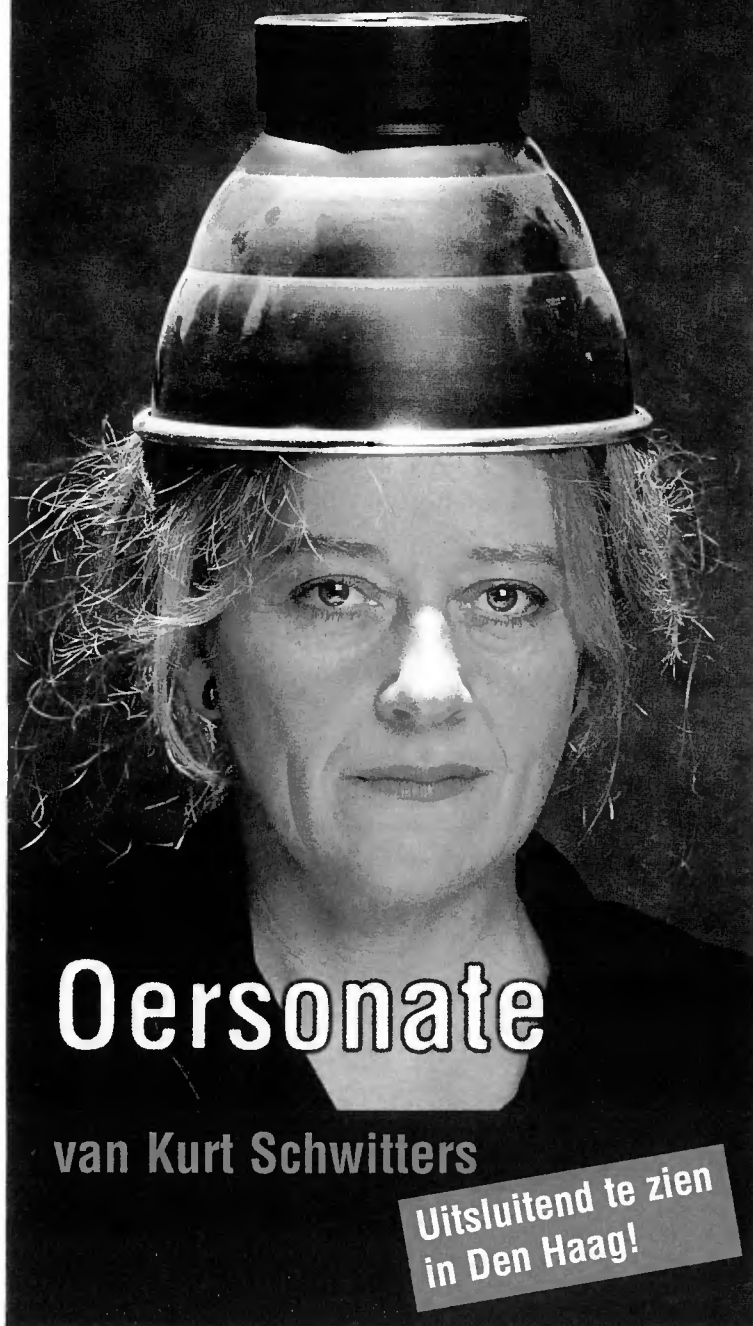
Gekscherend vertelde Jos Thie aan Evert de Jager, dat hij dolgraag Wachten op Godot zou willen doen met Karel de Rooij en Peter de Jong, beter bekend als Mini en Maxi. Deze opmerking werd echter zeer serieus opgevat en 22 mei 2004 ging het droomproject van Thie dan ook in première bij het Nationale Toneel. Wachten op Godot werd met bijzonder veel aandacht en liefde gemaakt. Alleen de totstandkoming van de tekst was al een monsterproject. Hiervoor vergeleek en combineerde Jos Thie samen met Lotte Douze maar liefst acht verschillende versies van de tekst in diverse talen. De meer dan duizend aanpassingen van de oorspronkelijke vertaling van Jacoba van Velde resulteerden in een verfrissende, accurate en bijzonder speelbare tekst. Voor Thie was dit project een lang gekoesterde wens, maar ook voor De Rooij en De Jong was het een spannend moment. Het zou voor hen de eerste keer in twintig jaar zijn dat zij sprekend op het toneel stonden. Mede daarom werd al ruim voor de officiële repetitieperiode begonnen met repeteren. In deze tijd oefenden zij vooral de visuele fragmenten uit de tekst. De regieaanwijzingen van Beckett schrijven veel fysieke handelingen voor die met uiterste precisie uitgevoerd moeten worden, zoals alleen bewegingskunstenaars van het kaliber De Rooij en De Jong dat kunnen. De keuze voor deze twee acteurs als Vladimir en Estragon bleek onder andere daarom een uitermate geschikte, die recht deed aan de bedoelingen van Beckett met de tekst.

Inhoud

Op een landweg bij een boom wachten twee zwervers Vladimir en Estragon op een zekere meneer Godot. Ze amuseren zichzelf met een wanhopige conversatie die wisselt tussen hoop en wanhoop. Maar de afspraak met de onbekende Godot is geenszins zeker. Vladimir kan niet meer precies zeggen waar ze Godot om hebben gevraagd. Estragon weet zich er zelfs helemaal niets meer van te herinneren. Het was 'eigenlijk niets speciaals, een soort gebed, een soort vage smeekbede'.

De reacties waren over het algemeen sympathiek en goed. De Haagsche Courant en de Telegraaf waren zelfs zeer enthousiast. Zij spraken van een 'triomf' respectievelijk 'succesvol debuut van twee clowns'. "Regisseur Jos Thie heeft niet geprobeerd een nieuwe, of alomvattende interpretatie op het stuk te plakken. Hij laat spelen wat er staat, precies en vooral helder. De vloer van het mooie decor van Mirjam Grote Gansey is de dwarsdoorsnede van een enorme boom, met jaarringen. Tegelijkertijd zowel de cirkel van de wereld waarin de personages gevangen zitten suggererend, als het repeterend cyclische van het stuk en leven. Maar overheersend is de keuze voor twee clowns in de hoofdrollen. In de geest van Beckett die zich liet inspireren door de helden van de stomme film en de variétéartiesten uit zijn jeugd in Dublin." (Haagsche Courant)

NT het Nationale Toneel

Oersonate

van Kurt Schwitters

Uitsluitend te zien
in Den Haag!

OERSONATE – Kurt Schwitters (1925)

Muzikale regie Harry de Wit

Met Antoinette Jelgersma

Première, 29 mei 2004, Chris Kobus- en Guido de Moorzaal, Den Haag

Oersonate is een voorstelling, of beter theatrale gebeurtenis, waarvan het gezicht bepaald werd door twee mensen: Antoinette Jelgersma en Harry de Wit. Voor Jelgersma was het niet de eerste keer dat zij het bekende en invloedrijke dadaïstische klankgedicht van Kurt Schwitters ten tonele bracht. Wel was het de eerste keer dat zij hiervoor samenwerkte met componist en *gerauschmacher* Harry de Wit. Als locatie werd een kleine ruimte op de vliering van de Koninklijke Schouwburg gekozen, beter bekend als de Chris Kobuszaal, repetitieruimte van het Nationale Toneel. Op deze onorthodoxe locatie werd het publiek getraakteerd op een al even onorthodoxe voorstelling. Een uur lang kreeg men een ogenschijnlijk betekenisloze stroom klanken over zich uitgestort, deels uit de mond van Jelgersma die zong, schreeuwde, piepte, kraste, fluisterde en op die manier een verhaal vertelde dat geen verhaal was, deels uit de bizarre instrumenten die De Wit voor deze voorstelling ontworpen had. Iemand die zich nooit afgevraagd heeft wat voor geluiden knickers, bowlingballen, blaasbalgen, glazen schijven, pannendeksels en twintig simultaan spelende platenspelers kunnen maken had met deze voorstelling een absolute eye-opener. De liefde van Jelgersma en de Wit voor de muzikaliteit in de sonate van Schwitters bezorgde het publiek een verrassende en bijzonder originele avond theater. In combinatie met de kleine tentoonstelling in de geest van Dada en een korte inleiding door kunstkenner in de ontvangstruimte was dit een schoolvoorbeeld van theater als totaalervaring en voor velen een (her-) ontdekking van Dada.

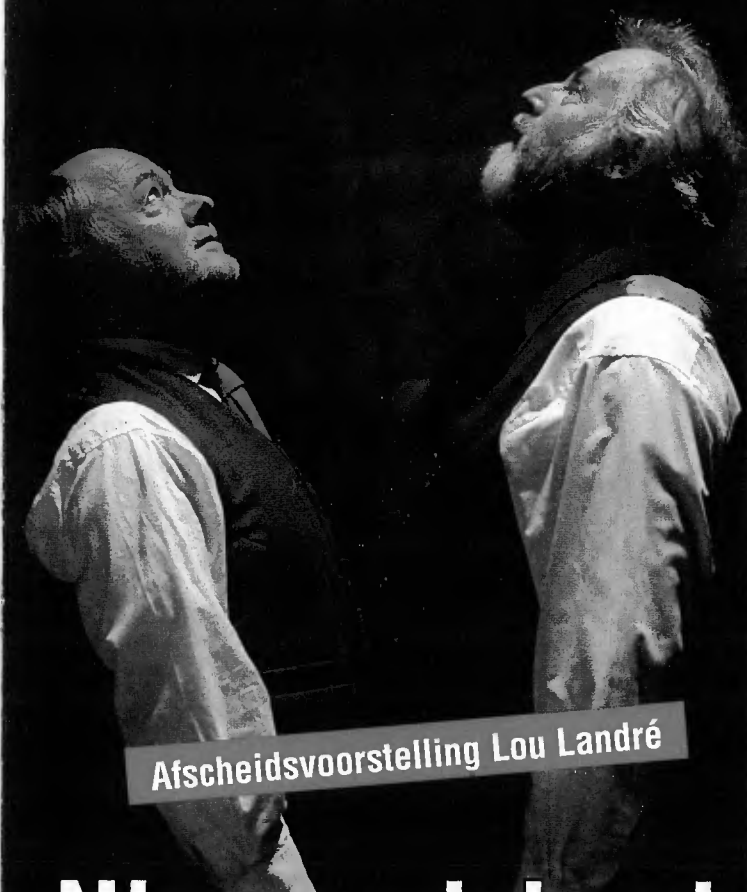
Inhoud

De Oersonate laat zich het best omschrijven als een doldwaas klankgedicht. Dit 'muziekstuk in taal' is opgebouwd volgens de klassieke regels van de sonate. Geen welluidende muziek, maar een anarchie van 'gesis, gebrul en gekraai' in vier delen. In

zijn sonate laat de dadaïst Schwitters de vertolker voortdurend heen en weer gaan tussen spreken en zingen.

Mooie reacties op deze voorstelling. NRC Handelsblad: "Toch kent deze explosie van oergeluiden ook momenten van inkeer, van stille melancholie, van schoonheid die aan de klankrijkdom van de muziek kan tippen. Jelgersma schakelt soepel van register naar register en blijft ritmevast. Op het laatst kijkt ze een balletje na dat met veel geplingpong van een glijbaan roetsjt – zo simpel is dada, zo kinderlijk en geraffineerd." De Volkskrant: "Ook zonder die kunsthistorische betekenis is deze Oersonate een indrukwekkende ervaring die veel weg heeft van een concert. Vooral dankzij de meesterlijk performance van de actrice: fluisterend en schreeuwend, verleidelijk en gedecideerd. De flarden dreunen nog lang na in je hoofd. Shockeren doen ze niet meer, maar kinderlijke verwondering, verbazing en genot wekt deze nonsenstaal nog steeds."

NT het Nationale Toneel

Afscheidsvoorstelling Lou Landré

Niemandland

van Harold Pinter

NIEMANDSLAND – Harold Pinter (1975)

<i>Regie</i>	<i>Antoine Uitdehaag</i>
<i>Vertaling</i>	<i>Karim Ameur, Antoine Uitdehaag</i>
<i>Decorontwerp</i>	<i>Tom Schenk</i>
<i>Kostuumontwerp</i>	<i>Dorien de Jonge</i>
<i>Lichtontwerp</i>	<i>Kees van de Lagemaat</i>
<i>Muziek</i>	<i>Paleis van Boem</i>
<i>Dramaturgie</i>	<i>Annelore Kodde</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Rinze Lich</i>

Met Peter Bolhuis, Hajo Bruins, Lou Landré, Carol Linssen

Première: 18 september 2004, Koninklijke Schouwburg, Den Haag

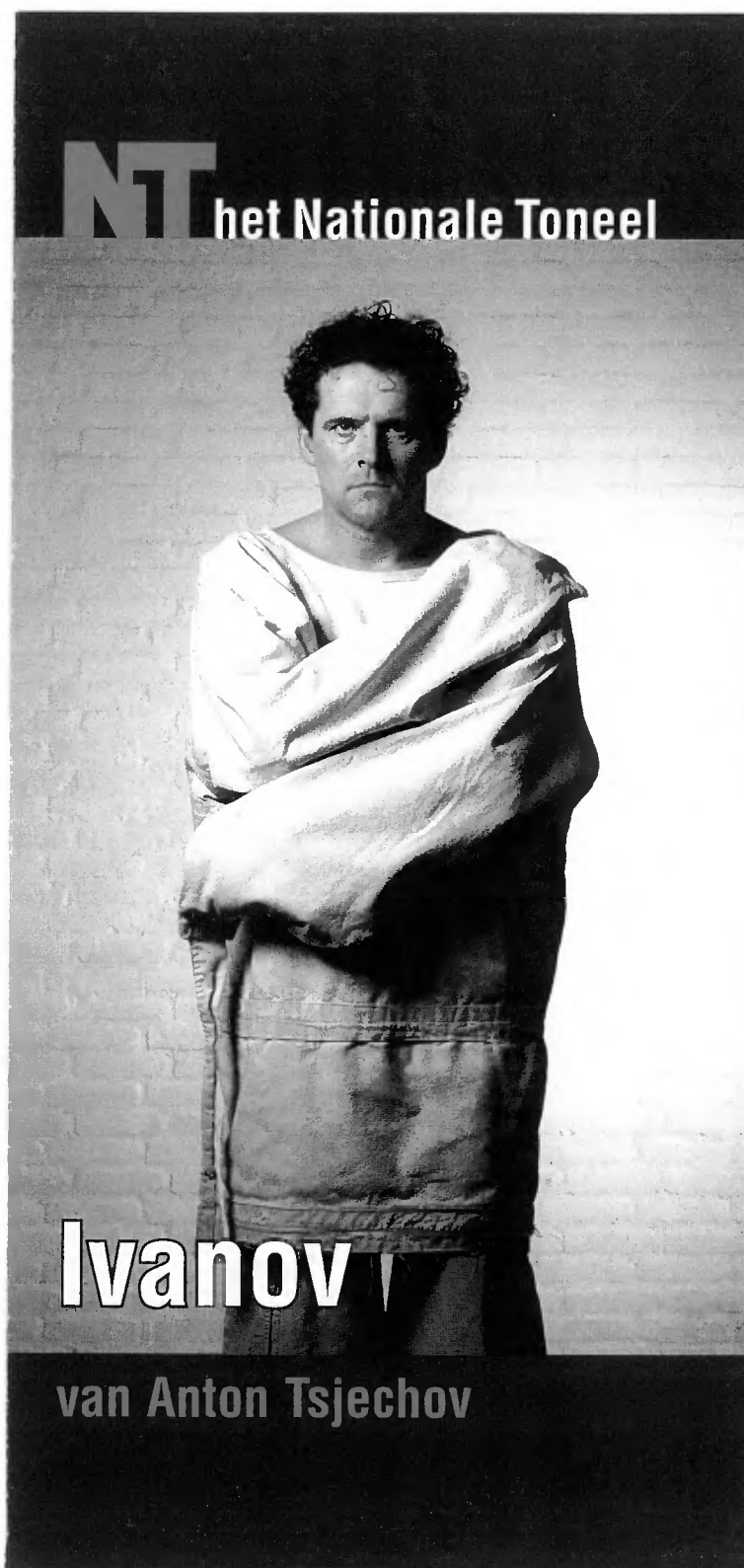
Lou Landré is een rasechte tekstacteur en een groot poëziefhebber. Hij was dan ook verguld dat hem Niemandsland aangeboden werd als voorstelling om afscheid mee te nemen. Van Pinter wordt immers gezegd dat zijn dialogen even strak geconstrueerd zijn als poëzie. Pinter gebruikt als een dichter herhalingen, onderbrekingen en alledaags taalgebruik om een ballet van taal te componeren. Een prachtige laatste uitdaging voor een acteur als Landré dus. Om recht te doen aan de tekst van Pinter, werd niet gekozen voor een van de bestaande, vaak onzorgvuldige vertalingen, maar besloot regisseur Antoine Uitdehaag samen met dramaturg Karim Ameur een nieuwe vertaling te maken. Deze precieze vertaling in combinatie met de gedetailleerde regie en de steriele, gestileerde vormgeving van Tom Schenk vormden het strakke kader waarbinnen de acteurs hun personages vorm konden geven. Voor de twee oude rotten in het vak, Landré en Carol Linssen, een prachtige uitdaging om juist in dat keurslijf tot een geweldige emotionele diepte te komen. Zij toonden het publiek dat toneelspelen vooral ambacht is, een ambacht waar iemand door veel ervaring heel goed in kan worden.

Inhoud

Een zomernacht. Twee oude mannen. Een literaire grootheid en een tweederangs dichter. Zo lijkt het. Zijn het vreemden voor elkaar of waren ze ooit vrienden? Delen of

spelen ze hun herinneringen? Waar de een verdrinkt in een isolement van roem en rijkdom, dringt de ander steeds verder in diens leven, verleden en zelfs dromen binnen. In welk niemandsland bevinden ze zich: een stilstaand leven, een naderende dood, een *writer's block* of een bodemloos meer van sterke drank? En wat voor rol spelen de bedienden in deze literaire thriller? Pinter lost geen raadsels op, maar hij ontvouwt ze, woord voor woord, in een even komisch als desolaat bouwwerk van taal.

De kop in de Volkskrant sprak boekdelen: "Landré eindigt carrière met meesterlijke rol in Pinter." Deze critica was over de gehele linie zeer te spreken over de voorstelling: "Regisseur Antoine Uitdehaag heeft Pinters stuk bij het Nationale Toneel op tempo en op humor geregisseerd. Zelden werd er zo gelachen bij Pinter. Vooral Landré maakt van zijn rol een meesterwerkje. Hij jongleert met Pinters taal, de nieuwe vertaling heeft er tal van geestige invallen aan toegevoegd, en zijn clowneske motoriek doet daar nog een schep bovenop.. De Haagsche Courant sprak van "geraffineerd spel voor topacteurs" (...) het meest frappante aan Harold Pinters Niemandland is dat je aan het slot van het stuk absoluut niet weet of het nu waar is wat je gezien hebt. Een verhaal is er niet, het is een steekspel van macht en onmacht; een wereld die weg is, wanneer Pinter zijn personages letterlijk het licht laat uitdoen, puur theater en een slagveld van taal en illusie voor twee tot de tanden gewapende acteurs. Bij het Nationale Toneel zijn dat Carol Linssen en Lou Landré, wiens afscheidsvoorstelling dit is.

NT het Nationale Toneel

Ivanov

van Anton Tsjechov

IVANOV – Anton Tsjechov (1887)

<i>Regie</i>	<i>Johan Doesburg</i>
<i>Vertaling</i>	<i>Robert Steijn</i>
<i>Decorontwerp</i>	<i>Tom Schenk</i>
<i>Lichtontwerp</i>	<i>Reinier Tweebeeke</i>
<i>Kostuumontwerp</i>	<i>Rien Bekkers</i>
<i>Muziek</i>	<i>Harry de Wit</i>
<i>Dramaturgie</i>	<i>Karim Ameer</i>
<i>Assistentie regie</i>	<i>Marjolein Polman</i>

Met Peter Bolhuis, Pauline Greidanus, Mijs Heesen, Hans Hoes, Antoinette Jelgersma, Manoushka Kraal, Vincent Linthorst, Mark Rietman, Bob Schwarze, Pieter van der Sman, Marie- Louise Stehns, Dries Vanhegen, Donna Vrijhof, Stefan de Walle, Harry de Wit, Heike Wisse

Première: 6 november 2004, Koninklijke Schouwburg, Den Haag

Eindelijk zou Johan Doesburg zich aan een toneelstuk van Anton Tsjechov wagen. En Ivanov moest het worden. Doesburg was geïntrigeerd door het hoofdpersonage en de manier waarop zijn entourage op hem reageert. Ivanov, wiens roeping ooit de verbetering van de wereld was, weet het niet meer. Zijn leven zit in een impasse. In deze figuur heeft Tsjechov het mentale klimaat verrat dat Rusland in de jaren tachtig van de negentiende eeuw beheerste. Zekere parallellen met het postfortuynse Nederland zijn aan te wijzen. Een groot onbehagen had zich na de moord op de hervormingsgezinde tsaar Alexander II meester gemaakt. Van het optimistische vooruitgangsgeloof uit de jaren 60 en 70 was weinig over. Pogroms tegen de joden vonden plaats en het project van de verheffing van het volk, waar de liberale intelligentsia zich zo voor had ingezet, raakte in het slop. De besturen van de landelijke districten waar de ambitieuze en idealistische afgestudeerden destijds voor waren gaan werken, corrumpeerden. Ivanov was ooit lid van die jonge garde, maar nu weet hij niet meer eens zelf te leven laat staan dat hij het weet voor anderen. Als een Hamlet op leeftijd (ook zo'n mooie voorstelling van Doesburg) bekijkt hij het gewemel van de mensen om hem heen. Hij ziet het wel, maar hij kan er niet aan deelnemen.

De reeks voorstellingen werd tijdelijk onderbroken door ziekte van Hans Hoes (die nota bene even later werd genomineerd voor Arlecchino voor zijn magistrale vertolking van Lebedev). Peter Bolhuis nam op voortreffelijke wijze zijn rol over, die hij na luttele repetities eigen had gemaakt.

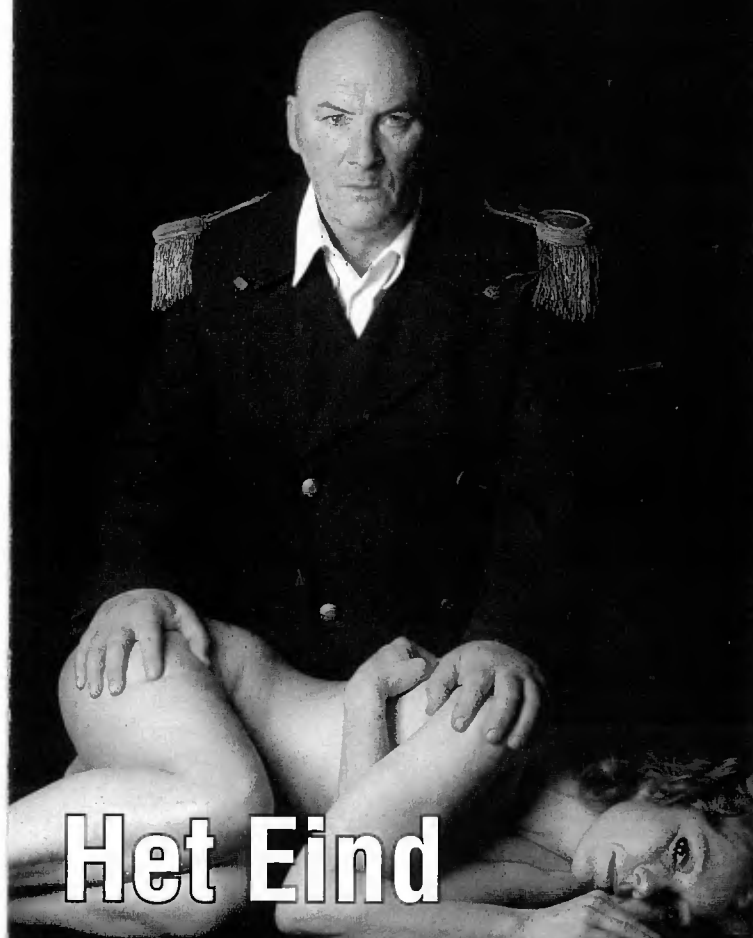
Inhoud

Ivanov, grootgrondbezitter en wereldverbeteraar, was tot voor kort de meest dynamische man uit de streek, maar er is iets geknapt in hem. Hij is een man met een gat in zijn ziel. De problemen rondom hem stapelen zich op; zijn vrouw is ernstig ziek, schulden kan hij niet aflossen en het landgoed raakt in verval. Ooit zette hij de wereld naar zijn hand. Diezelfde hand lijkt hij nu te hebben overspeeld. Zijn omgeving die ooit naar hem opkeek, keert zich vol onbegrip van hem af. 'Vroeger werkte ik veel en dacht veel na, maar was nooit vermoeid; nu doe ik niets, denk ik nergens over na, maar lichamelijk en geestelijk ben ik een wrak. Dag en nacht knaagt mijn geweten, ik voel dat het allemaal mijn schuld is, maar waar die schuld precies in schuilt, weet ik niet.'

Een laaiende NRC Handelsblad sprak van: "Besmettelijke weemoed" en vervolgde: "de kleingeestige gemeenschap die Tsjechov neerzet is niet vrij van antisemitisme. Doesburg, de regisseur van Fassbinders omstreden stuk Het Vuil, de Stad en de Dood, heeft de loze grimmigheid van de geboorneerde Russische landadel scherp geportretteerd Deze Tsjechov is verontrustend. De Volkskrant was al even enthousiast en schreef over de "excellente" Mark Rietman: Tsjechov was zelf erg te spreken over het karakter van Ivanov, 'een rol waarin een acteur zijn gaven kan tonen'. En dat is precies wat hier gebeurt. Rietman is onnavolgbaar, hij laat ons toe in zijn hoofd, in zijn onbegrepen ziel."

Hans Hoes is op dit moment genomineerd voor een Arlecchino 2005 voor zijn vertolking van Lebedev in Ivanov. Aan het eind van het seizoen zullen we weten of hij de prijs ook heeft gewonnen.

NT het Nationale Toneel

**Het Eind
van de Paring**

van Frans Xaver Kroetz

HET EIND VAN DE PARING – Franz Xaver Kroetz (2000)

<i>Regie en vertaling</i>	<i>Léon van der Sanden</i>
<i>Decorontwerp</i>	<i>André Joosten</i>
<i>Lichtontwerp</i>	<i>Uri Rapaport</i>
<i>Kostuumontwerp</i>	<i>Dorien de Jonge</i>
<i>Muziek</i>	<i>Danny Weijermans</i>
<i>Dramaturgie</i>	<i>Karim Ameur</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Martine Zeeman</i>

Met Catherine ten Bruggencate, Rik van Uffelen

Première: 20 november 2004, Guido de Moorzaal, Den Haag

Het Eind van de Paring was zo'n stuk dat al als onderdeel van gesprek met Catherine ten Bruggencate een paar jaar bij ons op de plank lag om gedaan te worden. De spelers hadden we wel maar wie zou het kunnen, nee *willen* regisseren. Er was in Nederland misschien maar een man die werkelijk affiniteit met dit repertoire had, Léon van der Sanden. Zowel zijn persoonlijke leven (zoon van een Duitse moeder en een Nederlandse politicus) als zijn werk (veel Duitse hedendaagse literatuur) maakte hem bij uitstek geschikt Kroetz' Het eind van de paring te regisseren. En al snel bleek hoe spannend dit materiaal in zijn handen zou kunnen worden. Hij verwerkte in de voorstelling ook liederen van Schubert (die door de zangers zelf werden gezongen!). Subliemer en stralender was de Duitse cultuur tenslotte nooit geweest. Maar deze *lieder* versneed hij met het slechtste wat de Duitse televisie te bieden heeft, de groots opgezette schlagershows. Les extremes se touchent, dat was het leidmotief in deze voorstelling, en vond verder zijn vertaling in het geëxalteerde spel van Ten Bruggencate en het afstandelijke *deadpan* van Van Uffelen.

Inhoud

Bert en Sybille zitten gevangen in een verstikkende folie-à-deux. Hij is een stuk ouder, een generaal buiten dienst, zij was ooit een succesvolle politica. De wereld lijkt ze vergeten, terwijl zij altijd zoveel hebben willen betekenen voor diezelfde wereld. Hun bijzondere Duitse liefdesgeschiedenis eindigt als in Wagneriaans noodlotsdrama waarin beiden de dood zullen vinden.

De ontvangst van Het Eind van de Paring was goed. NRC Handelsblad: "Regisseur Léon van der Sanden heeft met deze regie van Kroetz' Het Eind van de Paring een moedige voorstelling gemaakt. Allesbehalve gemakzuchtig en zelfs tegen de tijdgeest in, want wie bekommert zich nog om de maatschappelijke idealen uit de jaren zeventig – een tijd die ver weg lijkt te liggen? Het is goed dat met twee sterke spelers herinneringen aan een moeizame periode uit de Duitse geschiedenis weer terugkeren.

NT het Nationale Toneel

**Cyrano
de Bergerac**

van Edmond Rostand

CYRANO DE BERGERAC – Edmond de Rostand (1897)

<i>Regie</i>	<i>Franz Marijnen</i>
<i>Vertaling</i>	<i>Laurens Spoor</i>
<i>Decor</i>	<i>Marcos Vinals Bassols</i>
<i>Kostuums</i>	<i>Rien Bekkers</i>
<i>Licht</i>	<i>Reinier Tweebeeke</i>
<i>Muziek</i>	<i>Alain van Zeveren</i>
<i>Instudering gevechten</i>	<i>Daniel Rovai, Ger Visser</i>
<i>Assistentie regie</i>	<i>Marjolein Polman</i>

Met Lieke Antonissen, Ronald de Bruin, Edwin Donkers, Has Drijver, Laurens Fernhout, Roel Goudsmit, Carol van Herwijnen, Hans Leendertse, Lieneke Le Roux, Arend Jan Linde, Kyra Macco, Bien de Moor, Johan Ooms, Folmer Overdiep, Dirk van der Pol, Geert Jan Romeijn, Daniel Rovai, Burt Rutteman, Peter Tuinman, Dries Vanhegen, Patrick Vermin, Donna Vrijhof, Stefan de Walle, Heike Wisse

Première: 1 november 2003, Koninklijke Schouwburg, Den Haag

Voor een beschrijving van deze voorstelling zie het jaarverslag 2003.

Stefan de Walle werd genomineerd voor een Louis d'Or 2004 voor zijn rol in Cyrano de Bergerac. Cyrano de Bergerac was ook genomineerd voor de NRC-Toneelpubliekprijs.

2b Nominaties en prijzen

Stefan de Walle en Gijs Scholten van Aschat werden genomineerd voor een Louis d'Or 2004 voor hun rollen in respectievelijk Cyrano de Bergerac en Demonen.

Cyrano de Bergerac was ook genomineerd voor de NRC-Toneelpubliekprijs.

Tartuffe (een beschrijving van deze voorstelling vindt u in het jaarverslag over 2003) was uitgenodigd voor het Theaterfestival 2004. Maar om organisatorische redenen konden we niet op de uitnodiging ingaan.

Hans Hoes is op dit moment genomineerd voor een Arlecchino 2005 voor zijn vertolking van Lebedev in Ivanov. Aan het eind van het seizoen zullen we weten of hij de prijs ook heeft gewonnen.

2c Communicatie en Marketing

De bezetting van de afdeling communicatie en marketing werd gehandhaafd tot aan de zomer in verband met het jubileumjaar van de Koninklijke Schouwburg. Met tien voorstellingen te gaan en het Festival De Achterkant van het Voorhout in het vooruitzicht was het credo 'alle hens aan dek'.

De in het vorig seizoen aangestelde marketingfunctionaris richtte zich geheel op acties, de voorverkoop en de communicatie van de voorstelling Wachten op Godot. De overige medewerkers hielden zich bezig met de andere voorstellingen, waaronder de jubileumvoorstelling Naspel en het Festival De Achterkant van het Voorhout.

Dit jaar werd wederom geïnvesteerd in de website. Nieuwsmomenten en toevoegingen kunnen nu direct verwerkt worden. Voor de seizoensfotografie viel de keuze op de jonge fotograaf Susanne Middelberg. Haar presentatie en theatrale interpretatie van de toneelstukken maakten indruk. Het resultaat stemde tot alle tevredenheid. De foto's werden met grote regelmaat gedownload van de website en opgenomen in de media. De affiches vielen op. In het najaar werd haar de opdracht voor het volgende seizoen ook verstrekt.

Den Haag

Op het Haags Uitefestival in september was het NT aanwezig met een stand op de informatiemarkt, die deze keer op het Lange Voorhout acte de présence gaf. In de Koninklijke Schouwburg werd een verhalenmiddag rondom Tsjechov georganiseerd. Jonge acteurs lazen verhalen voor in een Russisch kader; met samovar, wodka en augurken. De KS presenteerde een Kersentuin, de talkshow van Jan Paul Bresser in de grote zaal. Johan Doesburg lichtte Ivanov toe.

De samenwerking met Haagse instellingen werd gecontinueerd. In het voorjaar werd contact gelegd met de organisatoren van Haagse Culturele Verkenningen, een initiatief van het Hoger Onderwijs voor Ouderen (HOVO) en de Volksuniversiteit Den Haag. Zij organiseerden een lezing over Cyrano de Bergerac in de Bibliotheek van Den Haag. Het Nationale Toneel presenteerde zich vervolgens op de open dagen van beide organisaties, die een zeer grote opkomst hadden. Bezoekers maakten kennis met het nieuwe seizoen van het NT en konden zich ook inschrijven op de in het HOVO jaarprogramma aangeboden colleges rondom de NT-voorstellingen. Een presentatie werd eveneens verzorgd op de open dag van de Volksuniversiteit Den Haag. Een aantal

inleiding voor de voorstellingen Niemandslaan en Ivanov werden gegeven in de KS door de docente van bovengenoemde cursus en waren ook toegankelijk voor andere bezoekers.

Op zondag 3 oktober vond het festival Schrijvers aan Zee plaats in het kader van 100-jarig bestaan van de haven in Scheveningen. De festivallocatie strekt zich uit van Panorama Mesdag tot het Kurhaus. Het Nationale Toneel opende de deuren van het repetitielokaal Kniertje en bood een programma aan met improvisaties op passages uit Op Hoop van Zegen (1900), het legendarische toneelstuk van Herman Heijermans (1864-1924).

Het NT nam deel aan een bijeenkomst van coördinatoren en docenten CKV en de leden van de Stichting Directie Haagse Podia in Theater Diligentia.

De voorstellingen

Een uitstekend kader voor het imago van het Nationale Toneel in eigen stad was het jubileum van de Koninklijke Schouwburg. De voorstellingen werden zoals gebruikelijk onder de aandacht van het grote publiek gebracht door verspreiding van de jaarbrochure. Het gekozen palet sprak aan, de voorverkoop van de producties was buitengewoon goed. De Koninklijke Schouwburg publiceerde drie jubileumkranten, waarin ruimschoots aandacht werd besteed aan de NT voorstellingen binnen het Festival De Achterkant van het Voorhout. Het seizoen werd zowel in Den Haag als in het land succesvol afgesloten.

Cyrano de Bergerac

In de eerste drie maanden van het nieuwe jaar werd nog veel tijd geïnvesteerd in Cyrano de Bergerac vanwege de lange speeltijd van deze succesvolle voorstelling. NRC Handelsblad organiseerde een relatieavond in de Koninklijke Schouwburg. Een kleine zestig bedrijven maakte hiervan gebruik. Men werd ontvangen door de chef Kunstredactie, gevolgd door een inleiding en de voorstelling. Na afloop vertrok men met de CD met de muziek van de voorstelling en een exemplaar van de vertaling door Laurens Spoor.

Blauw/Oranje en Vrouwen van Picasso

De eerste voorstelling Blauw/ Oranje, toegankelijk en met een actueel thema, werd in de geestelijke gezondheidszorg onder de aandacht gebracht. Voor Vrouwen van Picasso werden de Vrienden van het Haags Gemeente-museum, Pulchri leden en de Haagse Kunstkring benaderd.

Mahler

Voor de voorstelling Mahler werd contact gezocht met de grote symfonieorkesten in Nederland. De folder werd meegestuurd met de maandagenda's, waaronder Preludium van het Concertgebouworkest en Rondom van het Residentieorkest. Ook werd de voorstelling vermeld op de Vriendenpagina van deze uitgaven. Muziekcentrum Vredenburg berichtte de Vriendenvereniging en bezoekers van Mahlerconcerten. Inleidingen voorafgaand aan de voorstelling werden verzorgd door de voorzitter van de Gustav Mahlerstichting Nederland, mevrouw Eveline Nikkels (musicologe) en Hans van der Boom, programmamaker bij AVRO Klassiek. De lezingen werden zeer goed bezocht in de theaters. De Bureaus Studium Generale Utrecht en Leiden organiseerden met het NT lezingen. Hiervoor was grote belangstelling. In Utrecht waren 200 en in Leiden 120 liefhebbers. Eveline Nikkels belichtte hier samen met psychiater Bart Jacobs de psychoanalytische karakteraspecten van deze complexe componist.

Naspel

Naspel de eerste regie in de Koninklijke Schouwburg van de éminence grise in het Nederlandse toneel Erik Vos was een subtiele voorstelling, die vereerd werd met een bezoek van Hare Majesteit. De Vrienden van het Appeltheater kregen de mogelijkheid voor de première reeds kennis te maken met Naspel voorafgegaan door een voorwoord van de regisseur. Een actie met het blad Spoor was succesvol, bezoekers dineerden in het restaurant van de KS en kregen een rondleiding bij binnenkomst.

De voorpubliciteit voor Wachten op Godot begon met een persconferentie rondom het afscheid van Mini & Maxi, vanwege gezondheidsproblemen van een van beiden. De nieuwe stap in hun carrière, toneelspelen, was voor vele media aanleiding om hier aandacht aan te besteden. Verder werden rondom deze jubileumvoorstelling 35 acties ontwikkeld, met het doel 50% van de verkoop gerealiseerd te hebben voor de première. Dit doel werd ruimschoots gehaald met 65%.

Het jubileumjaar werd afgesloten met het beroemde klankgedicht van Kurt Schwitters, Oersonate. In Den Haag werd de voorstelling gecommuniceerd naar de Haagse

kunstinstellingen, waaronder de Haagse Kunstkring. Kurt Schwitters begon zijn Dada-tournee in Nederland bij deze kunstenaarsvereniging. De originele uitvoering van Antoinette Jelgersma onder leiding van musicus Harry de Wit oogstte succes. Rondom de voorstelling werd een kleine documentaire-expositie ingericht. De reeks voorstellingen werd vooraf gegaan door korte inleidingen door drie kunsthistorici en een publicist, die de kunstenaar en de Dada-beweging toelichtten. Uit deze contacten volgden twee uitvoeringen voor volle zalen, enigszins ingekort en met muzikale inbreng van Harry de Wit in het Centraal Museum in Utrecht tijdens de museumnacht op 18 juni. Een succes, voor herhaling vatbaar, het jonge publiek reageerde dolenthousiast op deze versie.

Ivanov

Voor de voorstellingen Ivanov van Tsjechov werd een uitgebreid randprogramma opgezet rond de voorstellingen in de kerstvakantie in de Stadsschouwburg Amsterdam. Het 100ste sterfjaar van Tsjechov werd aangegrepen om een thema- en een verhalenmiddag te organiseren met partners. Een samenwerkingsverband werd aangegaan met Toneelgroep Amsterdam, dat Oom Wanja in dezelfde periode uitbracht, Theaterinstituut Nederland en de Stadsschouwburg.

Ook uitgeverij Van Oorschot wordt bij het programma betrokken, omdat vanaf januari 2005 de verhalen en de toneelwerken van Tsjechov in een nieuwe vertaling in de Russische Bibliotheek, het paradepaardje van de uitgeverij, verschijnen.

Daarnaast zijn de door ons landelijk georganiseerde inleidingen zeer goed bezocht.

Het Eind van de Paring

Voor de voorstelling Het Eind van de Paring werd contact gezocht met het Interkerkelijk Vredesberaad (IKV). In het stuk zelf wordt weliswaar geen directe relatie gelegd met de grote acties begin jaren tachtig tegen de stationering in Europa van de Kruisraketten, maar Petra Kelly, de vredesactiviste en Gert Bastian waren in Nederland natuurlijk geen onbekenden. Het IKV berichtte haar afdelingen en organiseerde zelf twee lezingen.

2d Nationale Toneel Tribune Onderwijsactiviteiten 2004

Allereerst waren er natuurlijk nog de laatste voorstellingen van Cyrano. De enthousiaste reacties van jongeren en docenten op deze hit uit 2003 vonden een vervolg bij de voorstellingen in de maanden januari, februari en maart 2004. Zowel in Den Haag als in theaters in het land bezochten groepen jongeren in grote getale Cyrano, in veel gevallen voorafgegaan door een Theaterlesproject. Cyrano had alles in zich om jongeren te laten zien hoe boeiend en bijzonder toneel kan zijn: humor, prachtige decors en kostuums en uitstekend spel van de acteurs. Verder veel actie, vaart en afwisseling. Ondanks de lengte van het stuk en het soms moeilijke, want poëtische taalgebruik zaten de leerlingen met open mond en volle aandacht te kijken en te luisteren. Van de Cyrano projecten-website op Nederland Theaterland werd veel gebruik gemaakt.

De nieuwe voorstellingen in 2004 (Blauw Oranje; Vrouwen van Picasso, Mahler, Ludmilla en Poker) vonden gretig aftrek bij de meer ervaren theaterbezoekers en workshopdeelnemers. Vooral de voorstellingen in de Guido de Moorzaal en het Paradijs waren voor hen een theaterervaring met net dat beetje extra, alsof je achter de schermen kan kijken. Rondom Blauw/Oranje organiseerde NTTribune "Theaterwerk in uitvoering", een goedbezochte openbare repetitie voor docenten en theaterliefhebbers, met een nagesprek met regisseur en acteurs. De reprise van Bash werd door jongeren en docenten wederom enthousiast ontvangen. Voor Démonen, Naspel en Oersonate bestond onder hen echter nauwelijks belangstelling. NTTribune richtte daarom zijn pijlen vooral op Wachten op Godot. Deze jubileumvoorstelling was alleen in Den Haag te zien. NTTribune nodigde groepen docenten en jongeren uit voor het Theaterlesproject, gevolgd door het bezoek aan de voorstelling. Doordat Wachten op Godot laat in het schooljaar gepland stond maakten groepen van buiten Den Haag hier weinig gebruik van. Het Theaterlesproject en de voorstelling werden wel veelvuldig bezocht door groepen scholieren en studenten uit Den Haag en omgeving. NTTribune ontwikkelde op de website van Nederland Theaterland een uitgebreide projectensite, inclusief beelden van repetities en voorstelling.

In de tweede helft van het jaar 2004 volgden de voorstellingen Niemand'sland, Het Eind van de Paring en Ivanov. Voor beginnende theaterbezoekers waren deze voorstellingen niet makkelijk. Ivanov werd ondanks het Theaterlesproject en de projectensite op Nederland Theaterland helaas maar door een klein aantal groepen bezocht.

Op zondag 28 maart 2004 organiseerde de Koninklijke Schouwburg de Dag van de Schouwburg, een dag met allerlei activiteiten als start van de feestelijkheden rondom het 200-jarig jubileum. In samenwerking met de KS organiseerde NTTribune in de maanden januari, februari en maart een Acteerworkshop. De bedoeling was om te komen tot een aantal korte presentaties, scènes en eenakters en die op de Dag van de Schouwburg op verschillende plekken in de KS te spelen.

Vol enthousiasme begonnen bijna twintig theaterliefhebbers (in leeftijd variërend van 17 tot 79 jaar) aan de workshop. Gekozen werd voor een aantal beroemde sterfscènes uit stukken van Shakespeare. Iedere woensdagavond kwamen de deelnemers bij elkaar in de repetitieruimtes van het NT om te improviseren en te repeteren. Het werd al snel een hechte groep. Gezamenlijk werden ook verschillende voorstellingen van het NT bezocht en nog zijn een aantal deelnemers vaste NT-bezoekers. Tot groot verdriet van velen werd het programma van de Dag van de Schouwburg aangepast in verband met het overlijden van prinses Juliana. De presentaties gingen derhalve niet door.

De Digitale Informatiemappen, zoals die rondom de voorstellingen gemaakt worden, zijn te vinden op de speciale Tribunepagina van de Nationale Toneel-website en door docenten eenvoudig te downloaden en uit te printen.

Nationale Toneel Tribune Nieuws (NTTN) is een nieuwsbrief die geregeld per e-mail gezonden wordt naar contactdocenten in het gehele land. Het adressenbestand voor NTTN is fors uitgebreid. Docenten en geïnteresseerden krijgen directe en zeer actuele informatie over alle voorstellingen en activiteiten van het Nationale Toneel en NTTribune. Iedereen is zeer te spreken over de bovengenoemde internet- en mailactiviteiten van NTTribune. De docenteninformatieavond in oktober 2004 werd druk bezocht. De deelnemende docenten én NT-Ambassadeurs kregen een inleiding op Ivanov door regisseur Johan Doesburg. Daarna bezochten zij een openbare generale repetitie in de Koninklijke Schouwburg. Tijdens de avond meldden zich een aantal nieuwe NT-Ambassadeurs aan. NT-Ambassadeurs zijn jongeren die voorstellingen van het NT bezoeken om deze daarna onder de aandacht te brengen van andere leerlingen en docenten bij hen op school. Zij kunnen daarbij gebruik maken van materiaal en medewerkers van het Nationale Toneel.

Ook in 2004 werkte NTTribune nauw samen met de TheaterPlan-klas van het Segbroek College uit Den Haag. Deze klassen volgen een speciaal lesprogramma gericht op

toneel en theater. Zij zijn inmiddels aan het derde leerjaar toe. Leerlingen volgen workshops, krijgen rondleidingen bij het NT en in de Koninklijke Schouwburg, ontmoeten acteurs en regisseurs en bezoeken geregeld voorstellingen. In 2005 komen er een aantal leerlingen vier middagen naar het NT voor een 'snuffelstage', een uitgebreid kijkje in de 'keuken' van ons toneelgezelschap.

De samenwerking tussen de verschillende educatieve diensten van de grote repertoiregezelschappen werd in 2004 verder geïntensiveerd. Er zijn geregeld bijeenkomsten om plannen en ideeën uit te wisselen, knelpunten te bespreken en zo mogelijk verdere samenwerkingsverbanden op te zetten.

3. Personeel en organisatie

3a Algemeen

Personeelszaken

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan het personeels- en arbobeleid bij het Nationale Toneel.

Personeelsbeleid

- Functioneringsgesprekken

In december zijn met de meeste werknemers functioneringsgesprekken gevoerd door de direct leidinggevenden.

- Opleidingen

Enkele leden van de ondernemingsraad hebben een ondernemingsraad cursus gevolgd. Daarnaast zijn de bedrijfshulpverleners op herhalingscursus geweest. Op het kostuumatelier heeft een medewerkster een lingeriecursus gevolgd. Daarnaast bezoeken diverse werknemers regelmatig vakgerichte seminars onder andere op het gebied van techniek, arbo en salarisadministratie.

- Leeftijdsbewust personeelsbeleid

Het Nationale Toneel neemt als pilot organisatie deel aan het project Leeftijdsbewust personeelsbeleid, "Life on Stage". Het doel van het project is het zo lang mogelijk vitaal, gemotiveerd en inzetbaar houden van werknemers in elke levensfase en leeftijd. Dit project is opgezet door de VNT en FNV Kiem en wordt uitgevoerd in samenwerking met een gespecialiseerd onderzoeks en adviesbureau. Het project wordt gesubsidieerd door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het is de bedoeling dat het leeftijdsbewust personeelsbeleid in 2005 geïmplementeerd kan worden in de organisatie.

- Personeelsmutaties

1 Uitvoerend personeel

1.1 Acteurs

Binnen het vaste ensemble hebben in 2004 enkele veranderingen plaatsgevonden; twee acteurs zijn op freelance basis gaan werken een acteur is uit dienst gegaan in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Ter aanvulling op het vaste ensemble is één acteur aangetrokken.

Zoals in andere jaren werden er voor de diverse producties gastacteurs aangetrokken.

1.2 Dramaturgie

Ter ondersteuning van de artistiek directeur is een parttime assistent dramaturg / persoonlijk assistent aangetrokken.

1.3 Kostuum, kap - en grime atelier

Zowel op het kap- en grime als kostuumatelier zijn in verband met langdurige ziekte van twee werknemers tijdelijke werknemers aangesteld. Daarnaast werd het maken van kostuums, afhankelijk van de capaciteit en drukte op het kostuumatelier, soms uitbesteed. Tevens werden er op basis van bepaalde tijdscontracten kleedsters aangetrokken.

1.4 Techniek

Voor de afdeling techniek zijn net als in 2003 extra medewerkers aangetrokken, het bleek onmogelijk om met de vaste ploeg inspiciënten alle voorstellingen te bouwen en het licht & geluid te verzorgen. Om de drukte in piekperiodes op te vangen werd gebruik gemaakt van ervaren uitzendkrachten en freelancers. Er is een inspiciënt uit dienst gegaan maar deze plek is weer opgevuld.

2 Secretariaat

2.1 Communicatie en Marketing

De stafmedewerker marketing die aangetrokken was voor het initiëren en uitvoeren van marketingactiviteiten rondom de producties Cyrano de Bergerac, Wachten op Godot en het festival De Achterkant van het Voorhout is per augustus 2004 uit dienst gegaan. Een medewerkster, die was aangetrokken in verband met ziektevervanging in 2003, is doorgestroomd naar de functie van regie-assistente.

3 Financiën

De afdeling financiën is uitgebreid met een parttime medewerkster crediteurenadministratie.

4 Overig personeel

4.1 productie

In 2004 werden regelmatig kleine zaalproductie gespeeld in de Guido de Moorzaal. Tijdens deze voorstellingen is een zaalwacht aangenomen die verantwoordelijk is voor het begeleiden van de bezoekers en het te hulp schieten bij calamiteiten. Om in noodgevallen te kunnen optreden heeft deze werknemer een cursus bedrijfs-hulpverlening gevolgd.

5 Stagiaires

Het Nationale Toneel biedt regelmatig een stageplaats aan studenten. De studenten lopen op diverse afdelingen stage, de meesten zijn afkomstig van een theater of techniek opleiding of de opleiding mode & uiterlijke verzorging.

Arbobeleid

Het aantal ziekmeldingen is laag, dit blijkt uit een ziekmeldingspercentage van 0,4 % (in 2003 was dit 0,5%). Het ziekteverzuimpercentage over 2004 was 4,1% (in 2003 was dit 5,4 %). Het vervangen van zieke werknemers werd voor zover mogelijk intern opgelost of de werkzaamheden werden uitbesteed aan derden.

Voor iedere voorstelling wordt een productie risico inventarisatie en evaluatie (PRIE) gemaakt. In 2004 is op initiatief van Arbopodium een Digi-RI&E ontwikkeld, dit is een instrument voor het inventariseren en evalueren van risico's bij producties en binnen organisaties (PRIE en RIE). Het biedt organisaties de gelegenheid op praktische wijze risico's te inventariseren.

Per 1 januari 2004 is met de invoering van de gewijzigde tabakswet bij het NT een rookbeleid ingevoerd.

3b Ondernemingsraad

De samenstelling van de ondernemingsraad in het verslagjaar is:

Jeroen Feelders	(tweede inspicieënt)
Lejo De Hingh	(educatief medewerker)
Vincent Linthorst	(acteur)
Hans Mooij	(tweede inspicieënt)
Mark Walter	(afdeling communicatie en marketing)

3c Medewerkers 2004

Algemeen directeur

Evert de Jager

Artistiek directeur

Johan Doesburg

Spelers

Lieke Antonissen, Caspar Bik, Nettie Blanken, Peter Bolhuis, Catherine ten Bruggencate, Ronald de Bruin, Hajo Bruins, Kees Coolen, Daniël Cornelissen, Noor Denteneer, Edwin Donkers, Has Drijver, Nanette Edens, Laurens Fernhout, Rian Gerritsen, Roel Goudsmit, Pauline Greidanus, Mijs Heesen, Carol van Herwijnen, Hans Hoes, Antoinette Jelgersma, Peter de Jong, Tom van Kalmhout, Manouschka Kraal, Will van Kralingen, Lou Landré, Hans Leendertse, Lieneke Le Roux, Arend Jan Linde, Gees Linnebank, Carol Linssen, Vincent Linthorst, Rudolf Lucieer, Kyra Macco, Bien de Moor, Johan Ooms, Folmer Overdiep, Dirk van der Pol, Roef Ragas, Mark Ram, Mark Rietman, Geert Jan Romeijn, Karel de Rooij, Daniel Rovai, Dennis Rudge, Burt Rutteman, Eric Schneider, Ariane Schluter, Gijs Scholten van Aschat, Bob Schwarze, Pieter van der Sman, Jeroen Spitzenberger, Hylke van Sprundel, Marie-Louise Stheins, Peter Tuinman, Rik van Uffelen, Dries Vanhegen, Camille van Velzen, Patrick Vermin, Bram van der Vlugt, Donna Vrijhof, Iwan Walhain, Stefan de Walle, Ricardo Weerwag, Wannie de Wijn, Heike Wisse, Harry de Wit

Regisseurs

Johan Doesburg, Maaïke van Langen, Franz Marijnen, Léon van der Sanden, Digna Sinke, Frans Strijards, Jos Thie, Peter Tuinman, Antoine Uitdehaag, Erik Vos, Karst Woudstra

Vertalers/bewerkers

Karim Ameer, Allard Blom, Annelore Kodde, Gemma Pappot, Barber van de Pol, Léon van der Sanden, Laurens Spoor, Robert Steijn, Antoine Uitdehaag, Jacoba van Velde, Karst Woudstra

Dramaturgen

Karim Ameer, Sophie Kassies, Annelore Kodde

Stagiare: Lotte Douze

Regie-assistenten

Hendriekje de Jong, Rinze Lich, Marjolein Polman, Ellen van Rossum, Marjolijn

Tijsmans, Frederieke Vermeulen, Martine Zeeman

Decorontwerpers

Guido Fiorato, Andreas Freichels, Mirjam Grote Gansey, André Joosten, Peter de

Kimpe, Tom Schenk, Matt Vermeulen, Marcos Viñals Bassols

Kostuumontwerpers

Rien Bekkers, Willemeijn van Brussel, Mirjam Grote Gansey, Dorien de Jonge, Patricia

Lim, Mechtild Schwienhorst

Lichtontwerpers

Fredy Deisenroth, Jeroen Feelders, Marc Heinz, Kees van de Lagemaat, Reier Pos, Uri

Rapaport, Reinier Tweebeeke, Jaak van de Velde, Jan Harm Wagner

Film

Frans Weisz

Componisten

Paleis van Boem, Matthijs Vos, Danny Weijermans, Harry de Wit, Alain van Zeveren

Muzikaal leider

Robert Jan Kamer

Instudering gevechten

Ger Visser, Daniel Rovai

Fotografen

Deen van Meer, Susanne Middelberg, Pan Sok, Leo van Velzen

Casting-adviezen

Kemna Casting: Job Gosschalk, Marc van Bree

Voorstellingsverkoop

Impresariaat Jacques Senf, Gislebert Thierens

Hoofd Technische dienst

Lex Caboot

1^e Inspiciënten

Lex Boere, Vincent Kok, Joop Spies, Paul in 't Veld

Inspiciënten

Carel Bekkering, Joris Engering, Anne van Es, Jeroen Feelders, Rene Frankhuizen, Geert Jan de Groot, Marcel Lugtenborg, Arjan Kruidhof, Gerrit Maronier, Hans Mooij, Hans Spinnler, Lukas Tulkens, Ray Vaessen, Jan Harm Wagner, Paul van der Zouwe
Stagiaires: Merel Francissen, Femke van Kuijk, Peter Leeuwenburgh, Bart Peijen, Jochem Witteman

Productieleiders

Monique Koppers, Freek Kramer, Hans Lebouille

Medewerker productie en tourneebegeleiding

Mirjam Overdevest

Communicatie, Marketing en Educatieve Dienst/Tribune

Willemijn de Boer, Lejo De Hingh, Arne Deen, Frank Klijn, Perkyn Spiekerman, *Anna Sterk, Marianne Verhoork, Mark Walter

Secretariaat

Marianne Hilkhuijsen, Richard van der Keur, Joke Pronk

ALGEMEEN

Meerjarensubsidie

Bij brief van het Ministerie van OCenW van 10 juli 2002, kenmerk K/T/02/26446, werd medegedeeld dat de jaarlijkse Subsidie voor het Nationale Toneel voor deze periode definitief werd vastgesteld op een bedrag van € 1.975.976.

Publieksinkomsten

De norm voor de te behalen publieksinkomsten werd bij brief van 19 september 2000, kenmerk K/T/00/28822 voor de jaren 2001-2004 vastgesteld op een bedrag van € 282.023, zijnde 15/85 van de subsidie.

Uitgaande van de nu definitief vastgestelde subsidie en de overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling 2004, komt de subsidie voor 2004 op een bedrag van € 2.180.521

Genoemd bedrag impliceert dat de norm voor de publieksinkomsten op basis van 15/85 dient te worden vastgesteld op een bedrag van € 384.798.

De publieksinkomsten bedroegen in het verslagjaar € 1.752.531.

Spreidingseisen

De spreidingseis voor de bovengenoemde periode is bij brief van 15 oktober 2002, kenmerk DK/T/2002/37138 als volgt vastgelegd:

Overigens mag u voor de spreidingseis uitgaan van de standplaats Den Haag. Minimaal 40% van het door u te spelen aantal voorstellingen dienen buiten deze stad te worden gespeeld.

In het verslagjaar werd 55.8% van het aantal voorstellingen buiten Den Haag gespeeld, waardoor ruimschoots aan de spreidingseisen werd voldaan.

Speelverplichting

Bij brief van het Ministerie van OCenW van 23 oktober 2001, kenmerk K/T/01/28151, werd medegedeeld dat jaarlijks 250 voorstellingen een passende speelverplichting is op basis van het verleende subsidieniveau.

In het verslagjaar werden 434 voorstellingen gespeeld waarmee ruimschoots aan de speelverplichting werd voldaan.

Bestuur

In het verslagjaar vonden geen mutaties plaats binnen de samenstelling van het bestuur. De bestuurssamenstelling per medio 2004 is als volgt:

Naam	Functie:	Datum van aftreden
J. van Nieuwenhoven	voorzitter	19 april 2007
Mr. G.J.C. van Engelen	penningmeester	1 februari 2005
Drs. G.H.O. van Maanen		8 november 2007
P. Noordanus		5 november 2005
Drs. R.A. Meines-Westra		5 november 2005
Dr. J.L.Locher		30 september 2006

VERSLAGJAAR 2004

1. Grondslagen voor de waardering- en resultaatbepaling

De waardering- en resultaatbepaling geschieden conform de regels die zijn gesteld in het Handboek financiële verantwoording Cultuursubsidies voor (muziek)theater- en dansgezelschappen van het Ministerie OCenW.

2. Vermogenspositie

2.1 Subsidieafrekeningen

Zowel de gemeente Den Haag als het Ministerie van OCenW heeft zijn subsidie tot en met 2003 vastgesteld.

2.2 Algemene reserve

Op de balans per 31 december 2003 stond een algemene reserve van € 1.269.841, op deze post werd het saldo uit gewone bedrijfsvoering 2004, ad € 162.532 in mindering gebracht. Daarnaast werd toegevoegd een vrijval ter grootte van de afschrijving in het boekjaar uit de bestemmingsreserve Guido de Moorzaal ad € 12.377 alsmede (via de buitengewone baten) de vrijval van de voorziening groot onderhoud Guido de Moorzaal ad € 67.396. Daarnaast werd (via de buitengewone lasten) een bedrag van € 124.836 in mindering gebracht (de 2% regeling doelgroepenbeleid) en een bedrag van € 96.042 (zie pagina 12), zodat per 31 december 2004 het saldo van deze rekening € 966.206 bedraagt.

3. Algemeen

3.1 Het negatieve resultaat uit gewone bedrijfsvoering 2004 komt uit op een bedrag van € 162.532. Voor een specificatie wordt verwezen naar de resultatenrekening.

3.2 Producties

In het boekjaar 2004 zijn 14 producties gespeeld, te weten Cyrano de Bergerac (deze productie had in 2003 haar première), Blauw/Oranje, Vrouwen van Picasso, Mahler, Ludmilla, Poker, Demonen, Naspel, Bash, Wachten op Godot, Oersonate, Niemandland, Het Eind van de Paring en Ivanov. Deze laatste productie zal in 2005 verder worden gespeeld.

In het verslagjaar werden totaal 434 voorstellingen gespeeld waarvan 192 in Den Haag. Dit betekent dat 55,7% buiten de eigen standplaats werd gespeeld, waarbij ruimschoots wordt voldaan aan de spreidingsdoelen van het Ministerie van OCenW.

3.3 Personeelsbezetting

Hieronder volgt een overzicht van de begrote en werkelijke personeelsbezetting in fte's in 2004.

		begroot	werk.	verschil	werk.2003
1.1.1	Zakelijke directie	1,0	1,0	0,0	1,0
1.1.2	Personeelszaken	1,0	1,0	0,0	0,8
1.1.3	Financiële Zaken	2,0	2,5	0,5	2,0
1.1.4	Sekretariaat	3,5	3,4	-0,1	3,5
1.1.4b	Communicatie/Marketing	5,7	6,7	1,0	6,0
1.1.	Personeel beheer	13,2	14,6	1,4	13,3
2.1.1	Artistieke directie	1,0	1,0	0,0	1,0
2.1.2	Artistieke medewerkers	1,8	2,1	0,3	1,6
2.1.3	Uitvoerend personeel	56,4	61,3	4,9	68,3
2.1.4	Overig personeel	5,5	6,2	0,7	5,2
2.1	Personeel activiteiten	64,7	70,6	5,9	76,1
	TOTAAL	77,9	85,2	7,3	89,4

4. Additionele gegevens

4.1 Aanvullende toelichting op afwijkingen van meer dan 5%.

De navolgende posten tonen een afwijking van meer dan 5%:

- Directe Opbrengsten: 25,2%
Het grote aantal voorstellingen en de hoge bezoekcijfers leidden tot een hogere opbrengst.
- Beheerslasten: Personeel: 15%
Een uitbreiding van de formatie met een halve fte en een tijdelijke uitbreiding in verband met het grote aantal producties en de daaraan verbonden werkzaamheden leidden tot een overschrijding met 15%.
- Activiteitenlasten: Personeelslasten: 7.8%
De iets hoger dan begroot uitgevallen honoraria voor de diverse artistieke medewerkers, per productie ca. 10.000 gemiddeld, en de inzet van extra personeel bij de inspiciënten waren vooral debet aan de overschrijding.
- Activiteitenlasten: Materiele Lasten: -10.9%
Het maken van de video "Voorspel", welke deel uitmaakt van de productie "Naspel" leidde vooral tot een overschrijding bij de voorbereidingskosten. De al eerder vermelde hoge publieksinkomsten leidden hier tot hogere partages en auteursrechten dan begroot.

4.2 Overzicht van sponsorbijdragen en overige bijdragen

In 2004 werd van de Vrienden van het Nationale Toneel een bedrag van € 25.000 ontvangen als bijdrage in de kosten van de film "Voorspel".

4.3 Kwantitatieve gegevens

Zie onderstaande tabel.

	VOORSTELLINGEN			BEZOEKEN		
	2004	act.plan	2003	2004	act.plan	2003
Voorstellingen in standplaats						
- voor eigen rekening	192	182	131	44.487	32.740	23.206
totaal in standplaats	192	182	131	44.487	32.740	23.206
Voorstellingen buiten standplaats						
- voor eigen rekening	0	0	0	0	0	0
- partage	241	259	190	65.244	55.925	52.891
- uitkoop	0	0	0	0	0	0
totaal buiten standplaats	241	259	190	65.244	55.925	52.891
totaal in Nederland	433	441	321	109.731	88.665	76.097
Voorstellingen buitenland						
- voor eigen rekening	0	0	0	0	0	0
- partage	0	0	0	0	0	0
- uitkoop	1	0	0	466	0	0
totaal in buitenland	1	0	0	466	0	0
Totaal generaal voorstellingen	434	441	321	110.197	88.665	76.097

4.4 Doelgroepenbeleid en educatie

Het door het Nationale Toneel, binnen de financiële administratie herkenbaar bestede bedrag voor het doelgroepenbeleid voldoet niet aan de 3%-regel van het Ministerie van OCenW. Het Nationale Toneel komt daardoor niet in aanmerking voor de doelgroepensubsidie van 2% additioneel ter zake het doelgroepenbeleid en educatie.

KUNSTENPLANPERIODE 2001-2004

1. Grondslagen voor de waardering- en resultaatbepaling

De waardering- en resultaatbepaling geschiedt conform de regels die zijn gesteld in het Handboek financiële verantwoording Cultuursubsidies voor (muziek)theater- en dansgezelschappen van het Ministerie van OCenW.

2. Vermogenspositie

Op de beginbalans, per 1 januari 2001, stond een totaal eigen vermogen van € 981.577; in de kunstenplanperiode werd daar een bedrag van € 400.416 aan toegevoegd, wat leidt tot een eigen vermogen van € 1.285.954 op 31 december 2004.

3. Algemeen

3.1 In de afgelopen kunstenplanperiode werd een totaal positief resultaat van € 400.416 behaald.

3.2 Producties

In deze verslagperiode werden in totaal 36 verschillende producties gespeeld. Te weten:

Het Huis van Bernarda Alba (Frederico Garcia Lorca); Het Leven van Galileï (Bertolt Brecht); Eichmann (montage voorstelling Rik van Uffelen); Kleine Alice (Edward Albee); Huis en Tuin (Alan Ayckbourn); King Lear (William Shakespeare); Orestes (Euripides); Verhalen uit het Wienerwald (Ödön von Horvath); Driemaal Leven (Yasmina Reza); De Vrek (Molière); Gagarin Way (Gregory Burke); Het Beloofde Land (Karst Woudstra); Het Vuil, de Stad en de Dood (Rainer Werner Fassbinder); Orlando (Virginia Woolfe); Bash (Neil LaBute); Far Away (Caryl Churchill); De Dood van een Handelsreiziger (Arthur Miller); Shape of Things (Neil LaBute); De Dochters van King Kong (Theresia Walsler); Strange Interlude (Eugene O'Neill); Tartuffe (Molière); Rosmersholm (Henrik Ibsen); Nederlandje (montage voorstelling Olivier Provily); Cyrano de Bergerac (Edmond Rostand); Blauw Oranje (Joe Penhall); Vrouwen van Picasso (Brian McAvera); Mahler (Ronald Harwood); Ludmilla (Frans Strijards); Poker (Patrick Marber); Demonen (Lars Norén); Naspel (Brian Friel); Wachten op Godot (Samuel Beckett); Oersonate (Kurt Schwitters); Niemandland (Harold Pinter); Ivanov (Anton Tsjechov) en Het Eind van de Paring (Franz Xaver Kroetz).

Van deze 36 producties werden in totaal 1374 voorstellingen gespeeld waarvan 614 in Den Haag. Dit betekent dat 55,3% buiten de eigen standplaats werd gespeeld, waarbij ruimschoots wordt voldaan aan de spreidingseisen van het Ministerie van OCenW.

3.3 Personeelsbezetting

Hieronder volgt een overzicht van de personeelsbezetting in fte's gedurende de verslagperiode.

	2001	2002	2003	2004	gemidd
1.1.1 Zakelijke directie	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
1.1.2 Personeelszaken	0,0	0,0	0,8	1,0	0,5
1.1.3 Financiële Zaken	2,0	2,0	2,0	2,5	2,1
1.1.4 Secretariaat	3,5	3,5	3,5	3,4	3,5
1.1.4b Communicatie/Marketing	5,5	5,1	6,0	6,7	5,8
1.1. Personeel beheer	12,0	11,6	13,3	14,6	12,9
2.1.1 Artistieke directie	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
2.1.2 Artistieke medewerkers	1,0	1,7	1,6	2,1	1,6
2.1.3 Uitvoerend personeel	65,6	57,9	68,3	61,3	63,3
2.1.4 Overig personeel	4,4	5,5	5,2	6,2	5,3
2.1 Personeel activiteiten	72,0	66,1	76,1	70,6	71,2
TOTAAL	84,0	77,7	89,4	85,2	84,1

4. Additionele gegevens

4.1 Kwantitatieve gegevens Zie onderstaande tabellen

	VOORSTELLINGEN					
	2001	2002	2003	2004	totaal	gemidd.
Voorstellingen in standplaats						
- voor eigen rekening	154	137	131	192	614	154
totaal in standplaats	154	137	131	192	614	154
Voorstellingen buiten standplaats						
- voor eigen rekening	0	0	0	0	0	0
- partage	141	187	190	241	759	190
- uitkoop	0	0	0	0	0	0
totaal buiten standplaats	141	187	190	241	759	190
totaal in Nederland	295	324	321	433	1.373	343
Voorstellingen buitenland						
- voor eigen rekening	0	0	0	0	0	0
- partage	0	0	0	0	0	0
- uitkoop	0	0	0	1	1	0
totaal in buitenland	0	0	0	1	1	0
Totaal generaal	295	324	321	434	1.374	344

	BEZOEKEN					
	2001	2002	2003	2004	totaal	gemidd.
Voorstellingen in standplaats						
- voor eigen rekening	52.332	27.390	23.206	44.487	147.415	36.854
totaal in standplaats	52.332	27.390	23.206	44.487	147.415	36.854
Voorstellingen buiten standplaats						
- voor eigen rekening	0	0	0	0	0	0
- partage	73.755	55.719	52.891	65.244	247.609	61.902
- uitkoop	0	0	0	0	0	0
totaal buiten standplaats	73.755	55.719	52.891	65.244	247.609	61.902
totaal in Nederland	126.087	83.109	76.097	109.731	395.024	98.756
Voorstellingen buitenland						
- voor eigen rekening	0	0	0	0	0	0
- partage	0	0	0	0	0	0
- uitkoop	0	0	0	466	466	117
totaal in buitenland	0	0	0	466	466	117
Totaal generaal	126.087	83.109	76.097	110.197	395.490	98.873

4.2 Doelgroepenbeleid en educatie

Zowel de activiteiten op het gebied van het doelgroepenbeleid als educatie zijn geïncorporeerd in de Afdeling Marketing en Communicatie en maken hiervan onlosmakelijk deel uit. Veel van de kosten die terzake worden uitgegeven zijn niet als zodanig herkenbaar. De kosten van deelname van bijvoorbeeld acteurs en ander artistiek dan wel uitvoerend personeel aan doelgroepenbeleid en educatie worden binnen de administratie niet verbijzonderd. Kortom financieel binnen de administratie herkenbaar is minder dan 3% van de begroting aan dit onderwerp uitgegeven. De additioneel ontvangen gelden betreffende de zogenoemde 2%-regeling zouden ten onrechte door het Nationale Toneel zijn ontvangen en zullen dan ook aan het Ministerie van OGenW worden gestorneerd.

BALANS PER 31 DECEMBER 2004

DEBET

	2004		2003	
A. Vaste Activa				
I Immateriële vaste activa	0		0	
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>		0		0
II Materiële vaste activa				
Repetitielokaal	0		0	
Inventaris	226.941		307.128	
<i>Totaal materiële vaste activa</i>		226.941		307.128
III Financiële vaste activa	0		0	
<i>Totaal financiële vaste activa</i>		0		0
B. Vlottende Activa				
I Voorraden				
Onderhanden activiteiten	72.440		245.319	
<i>Totaal voorraden</i>		72.440		245.319
II Vorderingen				
Op debiteuren	220.957		288.802	
Overige vorderingen	2.972		2.587	
Overlopende activa	173.110		366.567	
Subsidieverstrekkingen	344.533		364.698	
<i>Totaal vorderingen</i>		741.571		1.022.653
III Effecten	0		0	
<i>Totaal effecten</i>		0		0
IV Liquide middelen	1.020.859		888.344	
<i>Totaal liquide middelen</i>		1.020.859		888.344
Totaal debet		2.061.811		2.463.444

CREDIT

	2004		2003	
A. Eigen Vermogen				
1. Stichtingskapitaal	45		45	
2. Algemene reserve	966.206		1.269.841	
3. Herwaarderingsreserve	0		0	
4. Bestemmingsreserve Guido de Moorzaal	319.703		332.080	
<i>Totaal eigen vermogen</i>		1.285.954		1.601.967
B. Egalisatiereserve investeringsbijdragen				
<i>Totaal eigen egalisatiereserve investeringsbijdragen</i>		0		0
Bestemmingsreserve				
Repetitielokaal	0		0	
<i>Totaal bestemmingsreserve</i>		0		0
C. Voorzieningen				
Voorziening groot onderhoud	0		67.396	
Overige voorzieningen	171.042		22.689	
<i>Totaal voorzieningen</i>		171.042		90.085
D. Vreemd vermogen op lange termijn				
<i>Totaal vreemd vermogen op lange termijn</i>		0		0
E. Vreemd vermogen op korte termijn				
Subsidieverstrekkingen	117.164		0	
Overige schulden en overlopende passiva	487.651		771.392	
<i>Totaal vreemd vermogen op korte termijn</i>		604.815		771.392
Totaal credit		2.061.811		2.463.444

FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING OVER HET BOEKJAAR 2004

	Rekening 2004	Begroting 2004	Rekening 2003
BATEN			
Directe Opbrengsten			
1. Publieksinkomsten	1.752.531	1.400.000	1.259.848
2. Overige inkomsten	32.547	25.000	46.444
	1.785.079	1.425.000	1.306.292
Bijdragen			
3. Subsidie Ministerie van OCenW	2.180.521	2.175.000	2.151.255
4. Subsidie overige overheden	3.233.632	3.200.000	3.147.455
5. Overige bijdragen	25.000	0	15.000
	5.439.153	5.375.000	5.313.710
Som der baten	7.224.232	6.800.000	6.620.002
LASTEN			
6. Beheerslasten:Personeelslasten	719.025	625.000	625.915
7. Beheerslasten:Materiële lasten	742.896	745.000	745.866
8. Activiteitenlasten:Personeelslasten	3.879.347	3.600.000	4.033.456
9. Activiteitenlasten:Materiële lasten	2.051.808	1.850.000	1.653.311
Som der lasten	7.393.076	6.820.000	7.058.548
10. Rentebaten c.a.	6.313	20.000	19.787
11. Afwaardering beleggingen	0	0	0
12. Rentelasten e.d.	0	0	0
	6.313	20.000	19.787
Som buitengewone baten en lasten	-452.752	0	-413.756
13. Buitengewone baten*	67.396	0	0
14. Buitengewone lasten**	124.836	0	0
Exploitatiesaldo	-219.971	0	-418.756

* Het betreft hier een **bijzondere bate** en geen buitengewone bate, daar het een vrijval van een voorziening betreft, welke in de jaren tot 1999 in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening is gevormd.

** Het betreft hier een **bijzondere last** en geen buitengewone last. Het betreft de te verwachten terugbetaling van de 2% uitkering doelgroepenbeleid

Opm. De cijfers van de oorspronkelijke meerjarenbegroting zijn enerzijds aangepast aan de hand van de bekende en de te verwachten trend-bijdragen en hogere recettes, anderzijds aan de met de programmering verband houdende wijzigende uitgaven. In de rekening 2003 zijn de in 2003 opgenomen buitengewone baten en lasten in verband met een juiste vergelijking onder de diverse betreffende lasten opgenomen.

